

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (LETO) XXIX (23)

No. (števil.) 21

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

28. maja 1970

S krvjo pisana slovenska zgodovina

Škripali so z zobmi, stiskali pesti in srepo zrlili... toda ne od jeze, maščevanja in srda, temveč vsled bolečin neštetih mučenj od lastnih bratov in sestra, prodanih komunističnemu brezboštvu. Dvanajst tisoč jih je bilo, dvanajst tisoč jih je in dvanajst tisoč jih bo — skozi vso slovensko bodočnost, naših slovenskih domobrancev, junakov naše slovenske narodne vojske. Življenje so jim vzeli na najkrutejši način, toda življenja jim niso mogli vzeti.

Četrto stoletje je šlo mimo, od tistih apokaliptičnih dni, ki jih je doživljal Slovenec, kjer koli se je takrat nahajal, kamor koli ga je življenje vrglo. Čez evropski oder, na katerem se je bila pravkar odigrala tragedija druge svetovne vojne, se je po zadnjem dejanju spustila železna zavesa, za katero je ostala naša Slovenija. Kakor giljotina se je spustila, z vso težo in ostrino rezila in obglavila tisoče slovenskih življenj. Prijateljstva so se preresetala v tistih dneh, med posamezniki in med narodi. Slovenski narod je bil eden od silovitih razočaranih narodov, strahovito ponižan, kruto poteptan. Zavedel se je, da je prav za prav sam.

Zločin moritve dvanajstih tisočev slovenskih vojakov, ki ga je pred petindvajsetimi leti izvršil slovenski komunistični partizan, je še do danes ostal nezakovan. Leta hitijo, čas odhaja v zgodovino, zločinci molčijo. Najmanjšega znaka ni od nikoder, da bo temu pokolju kdaj zadoščeno. Toda niti las ne pade nikomur z glave brez božje volje.

Četrto stoletje je od takrat, ko je našim fantom utihnila pesem Oče, mati. Četrto stoletje je od takrat, ko je našim fanom zamrla molitev na ustnicah. Četrto stoletje je od takrat, ko so jim „zasuta usta“.

Toda ne nam! Vse se spreminja, toda so stvari, ki se ne spreminjajo. Časi se spreminjajo in ljudje se spreminjajo v njih. In mi smo ljudje. Toda — v vsem se nismo spremenili, kljub časom, ki so se spremenili. Z našimi fanti smo korakali v istih vrstah, borili smo se proti istemu komunističnemu sovražniku, pehli smo isto pesem Oče, mati, in prelivali isto slovensko kri — za Boga, za domovino, za svoje domače. Komunistem je bil naš sovražnik včeraj, ostaja naš sovražnik danes in bo ostal naš sovražnik jutri. Kdor nas za drugače sodi, nas sodi po sebi, ki se zase boji, da omahuje. Omahljivcu pa ni mesta v naših vrstah!

Petindvajset let časa je dolga doba, je pa tudi kratka. Za nas, ki smo z našimi fanti hodili v istih vrstah, je današnji spomin, kakor da bi to bilo komaj včeraj, se prav za prav čas ni premaknil. Preteklost in sedanjost hodita z nami vstric. Zato nam tudi komunizem ostaja vedno enako odvratno, vedno enako zaničevano, vedno enak nasprotnik. Nismo bili pred petindvajsetimi leti večji nasprotniki komunizma, kakor smo danes. Življenjska žrtev naših dvanajst tisoč fantov domovini na oltar je nam, ki smo se skupaj z njimi borili, vsakdanji klic na nove juriše in na nove zmage nad brezbožnim komunizmom. Kdor ni takrat z nami hodil v istih vrstah, te povezanosti ne čuti in tega zaupanja vase ne nosi v sebi.

Molk, ki plava nad množičnimi grobovi protikomunističnih borcev, je zgovoren molk. Komunisti se tega molka boje, ker govori doma iz misli in pogledov njihovih svojcev in buči v svobodnem svetu iz naših ust. To je molk, ki nikdar ne utihne, molk, ki ga ni mogoče prepiti.

Zmaga komunističnega brezboštva nad slovenskim narodom je bila Pirova zmaga. Iz strojnici in brzostrelk nad kraškimi jamami je regljal strah pred slovenskimi vojaki, ki se je komunističnemu partizanu zjedel v kosti, do konca njegovih dni. Kaj je komunistična partija drugača kakor organizacija ustrahovanja iz strahu? Kdor se boji, pa je izgubljen. Ker

MOSKVA IN PEKING ZOPET V LASEH

KRIVDO MEČETA DRUG NA DRUGEGA

Med Kitajsko in ZSSR se je minul teden živčna vojna močno stopnjevala. Maoecung je prelomil svoj dolgi molk in je v javni izjavi preko pekinske radijske postaje napadel ameriški vdor v Kambodžo. Pozval je Kambodžane, naj proti Amerikancem vodijo „dolgotrajno ljudsko vojno“, kajti „slaboten narod more poraziti močan narod, majhen narod more poraziti velik narod. Ljudstvo majhnega naroda lahko prav gotovo porazi velik narod, toda samo, če se drzne začeti boj, pograbit orožje in vzeti v svoje roke usodo svoje dežele. To je zakon zgodovine“, trdi Mao. „Nevarnost nove svetovne vojne še vedno obstaja, in ljudstva vseh dežel morajo biti pripravljena. Toda revolucija je gibalo današnjega sveta“, je dodal.

Svoji izjavi je Maoecung dal naslov: „Ljudstva sveta, združite se in uničite ameriškega napadalca in vse njegove bežeče pse.“

Opazovalci ugotavljajo, da je iz Maoecungovega govora razvidno, da zaenkrat Kitajsko ne namerava poseči direktno v razmere v Indokini.

Medtem je v moskovski „Pravdi“ izšel silovit napad na Kitajsko. Pisec 5000 besed dolgega uvodnika obtožuje Kitajsko, da njena dolgoročna politika vodi v priprave za vojno in da z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago, razpihuje sovražstvo proti Sovjetski zvezi.

„Pravda“ tudi obtožuje Kitajsko, da zavrača mnoge komunistične partije in „osvobodilna gibanja“ v akcije, ki

so jim doslej samo škodile. „Pekinski vodje nosijo odgovornost za dejstvo, da so s tem, ko se svoje pustolovske taktike vsilili gotovim komunističnim partijam in osvobodilnim gibanjem v Aziji in Afriki, te partije in gibanja uničili. Na desetstisoče komunističnih borcev je plačalo s svojim življenjem zaupanje v Kitajsko. Pekinski vodje izkoriščajo junaške boje drugih narodov za svobodo za svoje lastne globalne intrige. Sanjajo o tem, da bi postali novi carji velike Kitajske, kateri bi bila, če že ne ves svet, pa vsaj Azija podvržena. Toda duhovne revščine ni mogoče nadomestiti s posebno vrsto religije, s kultom Maoecunga“, zaključuje svoj napad „Pravda“.

V Pekingu so po Maoecungovi radijski oddaji uprizorili veliko zborovanje, na katerem je govoril še kitajski obrambni minister in Maoecungov naslednik Lin Piao, ki je izjavil, da „Kitajska podpira komunistični boj proti Amerikancem v Kambodži“, prav tako „princa Sihanouka in njegovo vlado v ekzil“.

Moskovska radijska postaja pa je nato napadla Maoecunga, da je on s svojo politiko sovražstva proti Moskvi kriv, da so se Amerikanci drznili napasti Kambodžo. „Mao in njegovi pajdaši so delali v sodelovanju z reakcionariji vsega sveta in če ne bi bilo njihovih razdvajalnih akcij, se ameriški imperialisti ne bi drznili prehajati iz ene agresivne akcije v drugo,“ pravi moskovski radio.

Splošne volitve v Angliji

LABORISTI UPAJO NA ZMAGO

Ko je minuli teden britanski laburistični predsednik Wilson objavil, da bodo prihodnje splošne volitve v Angliji letošnjega 18. junija, je to storil vsled nedavnih rezultatov preiskave britanskega javnega mnenja, ki so bili za laburiste pozitivni.

Volilna kampanja, ki se je takoj začela po vsej Angliji bo dosegla višek v prvih dveh tednih prihodnjega junija, tik pred začetkom poletnih počitnic. Ugotavljamo, da bo tekma med obema strankama, med laburisti in konzervativci ostra in da bodo verjetno odločili glasovi iz približno 75 obrobnih volilnih okrajev, večinoma v Londonu in jugovzhodni Angliji. To področje je za laburiste nevarno, ker imajo tu konzervativci bolj razpredeno svojo organizacijo.

Ko so laburisti oktobra 1964 prevzeli vlado, so imeli v 630 članskem parlamentu le majhno večino. Na dodatnih volitvah v marcu 1966 pa so si zvišali večino na skoro 100 sedežev.

Majhna liberalna stranka, ki je bila močna v 19. stoletju in v prvih letih 20. stoletja, komaj ostaja pri življenju. Njen sedanji vodja je Jeremy Thorpe. Po drugi svetovni vojni niso liberalci imeli v parlamentu nikdar več kot 13 svojih poslancev. Nasprotniki se norčujejo, da se bodo po junijskih volitvah mogli vsi liberalni poslanci v enem taksiju pripeljati v parlament.

Obe tradicionalni stranki, konzervativci in laburisti, pa sta v zadnjih letih izpili svoji idejni in materialni ostrini.

Laburisti so bili tradicionalno radikalna stranka delavskega razreda, ki je propagirala vesplošen socializem in drastične družbene spremembe. Označevali so jo za stranko zastopljeno

se niso bali niti življenja izgubiti, so naši slovenski vojaki zmagali že pred petindvajsetimi leti. Ker se mi ne bojimo, ki smo z njimi hodili v istih vrstah, nam je končna zmaga zagotovljena.

Slovenska narodna vojska je lastno-ročno pisala slovensko zgodovino. Najdragocenejši strani je popisala s svojo krvjo.

Dvanajsttisočim fantom in možem slovenske narodne vojske, ki so dali svoja življenja, da mi živimo — slava!

cev. Toda, pod Wilsonom se je spremenila v stranko, na katero motrijo tudi nasprotniki s spoštovanjem. Predstavlja tipično britansko obliko socializma, ki je reakcionaren, kakor ga označujejo v Moskvi. Danes ima svoje pristaše tako med srednjim kakor med delavskim slojem.

Wilson se je potrudil, da je odpravil strah ljudi pred doktrinarnim socializmom, kateri je mnoge Britance spreminjal v nasprotnike laburistom. Razredil je njegovo ideološko vsebino in opustil okornost družbenega lastništva proizvodnih sredstev.

Konzervativna stranka, ki jo imenujejo tudi stranko torijcev, se je prej borila večinoma za ohranjanje tradicije in nasprotovala spremembam in novostim. Znana je bila kot stranka aristokracije in višjih slojev britanske družbe. Danes, pod vodstvom Heatha, stremi za renoviranjem in zahteva spremembe, pogostokrat celo bolj radikalne, kakor včasih laburisti. To la njeno temeljno načelo je še vedno zagotovljena svobodna trgovina in nasprotuje prevelikemu vmešavanju države v življenje državljanov.

Nadaljnje operacije v Kambodži

ZAVEZNIKI ČISTILJO TEREN

Vojna proti komunistom v Kambodži se je minuli teden nadaljevala z vsem uspehom za Amerikance in Južne Vietnamce. Na vseh bojiščih so izvršili nove, globoke prodore v komunistične obrambne položaje ter zaplenili velike količine vseh vrst vojaškega materiala.

Ameriško obrambno ministrstvo je objavilo, da ameriški oddelki ne bodo v Kambodžo prodirali dlje, kot največ do 35 km po vsej dolžini vietnamsko-kamboške meje, medtem ko bodo južnovietnamski oddelki zasledovali komunističnega sovražnika še dlje v notranjost Kambodže. Ugotovili so tudi, da se verjetno nahaja komunistični glavni stan v Kambodži na področju, ki leži več kot 35 km v notranjosti države ter so Amerikanci prepustili južnovietnamski vojski, da ga zavzame in uniči.

Aniversario del Primer Gobierno Argentino

La revolución de Mayo del año 1810 es el acontecimiento más importante en la historia nacional argentina. Los grandes patriotas de entonces: Cornelio Saavedra, Manuel Belgrano, Juan José Castelli, Miguel de Azcuénaga, Domingo Matheu, Juan Larrea y otros decidieron sobre el momento histórico en que la nación tenía que tomar la suerte de su existencia en sus manos, poner fin a la dominación española y emprender el camino de la independencia.

Los acontecimientos que se desarrollaron la semana de mayo en el Cabildo, culminaron el 25 de Mayo con la constitución de la Primera Junta.

Desde entonces pasaron 160 años. La República Argentina emprendió un camino de grandeza que la condujo a la situación actual de un Estado moderno, grande y libre.

Los inmigrantes anticomunistas eslovenos tienen en la Argentina su nueva patria; con su trabajo contribuyen en la medida de sus posibilidades a la grandeza de la Argentina y construyen nuevos fundamentos por una vida mejor y feliz, junto con los hijos de esta tierra y todos los hombres del mundo que habitan el hospitalario suelo argentino.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

ELIŽA SE KONEC MAJA

Že v začetku leta je sam predsednik države general Onganía napovedal, da bo mesec maj verjetno predstavljal višek razgibanosti. Dejstva potrjujejo njegovo in vseh ostalih pričakovanje. Odkar je lanski maj prinesel spremembo v dotadaj mirnem življenju pod sedanjost vlado, se „razgibanost“ stopnjuje od začetka lanskega leta. Študentski poulični izgrede so se prav z začetkom maja povrnili v poostreni obliki. A to pot je položaj bistveno drugačen: varnostni organi so na prevratnost pripravljene; delavci imajo svoje skrbi in se študentom nikakor ne mislijo pridružiti; večina študentov se raje izogiba pouličnim izgredom, kot pa da bi nosili „kožo na predaj“; tudi ljudje na splošno, ki so v lanskim maških izgredivideli le izrabljanje poklicnih prevratnikov, se odtujujejo študentski razboritosti.

Vendar je ponovno v Córdoba pretekli teden javnost presenetil izbruh nasilja. Nastal je pravzaprav slučajno, po nepotrebnem, zaradi malenkostnih stvari. V četrtek, 21. zvečer so študentje kordobske inženirske fakultete, jezni, ker je vodstvo odbilo neko njihovo prošnjo, zasedli fakulteto ter v njej obdržali dekana. Ker poslopja do jutra niso hoteli izprazniti kljub zahtevam federalnega sodnika, je ta ukazal policiji, naj študente prežene s silo. Sledil je oster policijski nastop, v katerem je bilo nad 100 študentov ranjenih in 1500 zaprtih. Večina teh je bila izpuščena na svobodo pred večerom tega dne (petek 22.). Novica o ostrem policijskem nastopu je razburila duhove tako, da so se pojavile počestne razgrajalne skupine, ki pa so se tudi hitro porazgubile ob prisotnosti policije. Izgredivideli so se s seboj program dvajsetih točk, ki ga je Stoph označil kot „drugo ali tretje vrstno zadevo.“ Sporazumela sta se samo, da se bosta še sešla, toda ne kdaj in kje.

IZ TEDNA V TEDEM

Brandt in Stoph sta se pretekli teden sestala na drugo konferenco, tokrat v zahodnonemškem mestu Kassel. Proti Stophu so uprizorili bučne protestne demonstracije. Stoph je vztrajal na Brandtovem priznanju Vzhodne Nemčije, predno bi se pogovarjala o čemer koli drugem. Brandt je pri-

so se razširili tudi na Rosario, Tucumán in Buenos Aires, vendar brez večje moči prav zaradi zgoraj navedenih razlogov.

Da se ne bi neprimlik inženirske fakultete ponovile (prevratniki lahko izrabijo vsak še tako majhen vzrok) je rektorat kordobske univerze (tudi katoliške) ukinil nadaljnji pouk do konca Normalizacija

29. in 30. maja, prav na obletnico lanskega kordobskega prevrata, je začel odbor CGT (glavne delavske federacije) sklicati svoj kongres. Bo ta prvi, odkar je na oblasti sedanja vlada, a že sedmi od revolucije leta 55. S tem bo vlada dosegla enega svojih glavnih ciljev in prizadevanj: imeti združeno delavsko gibanje s čigar oporo se bo z novo silo vrgla na pot izvedbe svojih strukturalnih načrtov.

Na kongres bo iz vse države in v zastopstvu ogromne večine sindikatov (okrog 150) prišlo kakih 700 delegatov. Že sedaj se pojavljajo različne struje, od katerih bo vsaka skušala posredovati drugim svoje mnenje. Napete bodo tudi volitve novega glavnega tajnika, čeprav opazovalci predvidevajo, da bo to mesto zavzel sedanji voditelj močnega kovinskega sindikata (metalurškega) Lorenzo Miguel, ki je naslednik ubitega Vandorja.

V enem pa si bodo delegati edini. Namreč v tem, da hočejo priti do zopetne normalizacije. Delavsko gibanje, razbito na številne neodvisne sindikate, nima prav nobene sile. Edinstvo v CGT je pogoj za izboljšanje socialnega položaja delavstva. Tega se zaveda tudi vlada in to pričakuje. Pogojna zaslonba delavskega gibanja načrtom sedanje vlade je izhodiščna točka za sedanji nemirni moment.

nesel s seboj program dvajsetih točk, ki ga je Stoph označil kot „drugo ali tretje vrstno zadevo.“ Sporazumela sta se samo, da se bosta še sešla, toda ne kdaj in kje.

Arabski gverilci so napadli v Izraelu šolski avtobus in je pri napadu izgubilo življenje osem otrok in tri odrasle osebe, 21 otrok pa je bilo ranjenih. Na ta nečloveški izpad je Izrael takoj odgovoril s silovitim topovskim ognjem na več libanonskih obmejnih vasi, od koder so bili prišli gverilci.

Leonard Woodcock je bil izvoljen za novega predsednika severnoameriškega sindikata avtomobilskih delavcev. Njegova politika je izražena v trditvi: „Niso plače tiste, ki dvigajo cene, temveč so cene tiste, ki dvigajo plače.“

Kitajska je odpovedala novi sestank svoje delegacije v Varšavi z ameriško delegacijo „iz protesta vsled ameriške agresije proti Kambodži.“ Doslej je bilo takih formalnih sestankov med Kitajsko in ZDA v Varšavi 136. Novega datuma za naslednji sestanek niso določili.

A. Tarasov, sovjetski minister za avtomobilsko industrijo, je sedaj poklical v Moskvo na razgovore vodstvo Toyota Motor Company, največjega japonskega avtomobilskega podjetja, da bi sodelovalo v sovjetskih načrtih za zgraditev velikih avtomobilskih tvornic v Rusiji. Ford je nedavno svoje sodelovanje odklonil.

Raj na zemlji

Pred drugo svetovno vojno in med njo so rdeči agenti govorili, da je njihov namen ustvariti tak družbeni red na Slovenskem, da bodo vsi dobro živeli in ne bo razlik med ljudmi. Vsi bodo imeli primerno plačano delo, vsi primerno preskrbo v starosti, boleznih in onemoglosti.

Po 25 letih rdečega raja pa je slika tale: Nekateri imajo dobre službe in živijo prav dobro. Ti spadajo v privilegirano kasto in r. so navadni državljani. So funkcionarji vsemogočne partije. Imajo po več služb in velike dohodke. Toda večina državljanov ne živi tako. Pogled na predmestja in na deželo pove, da so med ljudmi velikanske razlike, da eni s trdim delom zaslužijo komaj za najskromnejše življenje, drugi pa imajo milijonske dohodke. To je enakost, ki so jo rdeči obljubljali!

Sezonskim delavcem v Prekmurju so rdeči agenti obljubljali: „Ko bomo zavladovali, vam ne bo več treba hoditi v tujino na delo. Doma bo dovolj dela za vse. Brezposelnost je znak kapitalističnega družbenega reda in tega v komunistični družbi ne bo več.“ — Kakšen pa je v resnici danes položaj? Še nikdar ni zaradi pomanjkanja dela doma odhajalo toliko Slovencev delat v tujino, kot jih odhaja danes. V Prekmurju se je število sezonskih delavcev, ki odhajajo v tujino, podvojilo. V tujino odhajajo ljudje vseh stanov: delavci in izobraženci, moški in ženske. Po vsej Evropi so posejani in so glasne priče družbenega nerada v Sloveniji in Jugoslaviji.

Največja sramota pa je brezbriznost komunističnih oblasti do onemoglih in pomoči potrebnih ljudi. To so starčki in starke na deželi, dolgotrajni bolniki, telesno onemogli in za težje delo nesposobni ljudje. Nekateri od teh so tako imenovani „socialni podpiranci“ z beraško podporo, večina pa niti to podpore nima.

Nedavno smo v ljubljanski „Tedenški tribuni“ brali o življenju in smrti starčkov na Kozjanskem. V članku „Štiri so zgodbe, a eno umiranje“ popisuje Bernarda Rakovec silno žalostne primere revščine na Slovenskem. Naj iz tega članka navedemo samo eno zgodbo.

Bernarda Rakovec začena svoj članek z naslednjim uradnim poročilom: „Nocoj ob 2.30 se je vrnila s terena komisija uprave javne varnosti v Celju. Komisija je ugotovila, da sta bila dne 8. januarja letos najdena v svojem domu mrtva Janez Zlender in njegova žena Marija, stanujoča Loka pri Žusmu 62, socialna podpiranca. Imenovana je našel sosod Ciril Podreberšek. Najdena sta ležala v isti postelji. Mož je bil pod oedejo in pokrit čez glavo, žena pa je ležala ob njem oblečena in nepokrita. Sosedje so za imenovana povedali, da sta pred smrtjo bolela za gripo. Zdravnik, ki je s komisijo pregledal trupli, ni našel sledov nasilja. Ugotovil je, da je mož umrl zaradi podhranjenosti in influence.“ In Bernarda Rakovec nadaljuje, da so ljudje, ko so prebrali to uradno poročilo v časopisu, onemeli in se spraševali: „Kako je to mogoče?“

„Kako je to mogoče?“ pravi imenovana časnikarka, „smo se vpraševali tudi mi. Toda nismo se napotili naravnost v hišo smrti, na Zlenderove domačijo. Hodili smo po ovinkih, od živih k mrtvim. Obiskali smo tiste, ki žive življenje, podobno Janezovemu in Marijinemu življenju: pri Rezi, pri Marički in pri Martinu in Mariji, pri onemoglih socialnih podpirancih iz tistih krajev smo iskali živ odgovor na mrtvo rosnico.“ — Nato opisuje podrobneje življenje teh revežev. Ves članek izzveni v silno obsedno sedanjega komunističnega režima, ki je lagal o rajju na zemlji, pa je v resnici ustvaril vse kaj drugega. Smersu Rudolf

Vključitev v Nemčijo

Eden največjih problemov v komunistični Jugoslaviji je odhod delovne moči v tujino, in to od navadnih delavcev do univerzitetno izobraženih strokovnjakov. V objavljanju številk, koliko je te delovne sile v svetu, je komunistični režim nedosleden. Zato nikdar ni bilo mogoče točno vedeti, koliko delavcev iz Jugoslavije je v posameznih evropskih državah.

Te dni pa je Centrala radijskih postaj v Zapadni Nemčiji povedala, da bo začela z radijskimi oddajami za jugoslovanske delavce. V tej zvezi ugotavlja, da jih je po nemški statistiki v Zapadni Nemčiji 330.000. Navedena centrala napoveduje, da bo radijski program obsegal dnevno 40 minut in bo vseboval poleg informacij iz vsega sveta tudi poročila iz Jugoslavije, športna poročila, reportaže in odgovore na socialna vprašanja. Program bodo oddajale od 18.20 do 19 vse radijske postaje v Zapadni Nemčiji in tudi postaja Svobodna Evropa. Doslej so bile te oddaje v turškem, grškem in španskem

„Vsak narod ima v hiši svojega življenja posebno kamrico, v katero je skrbljivo spravil, kar je bil kdaj pridobil dragoceno, spravil vse, kar je bil kdaj najgloblje doživel, z vsem svojim ubogim telesom, z vso svojo čisto dušo, spravil vse, kar je kdaj trepetaje v predsmrtni brdkosti čutil in mislil. V to kamrico stopi ob usodni uri, stopi vanjo, da se povrne očiščen in utrjen, roln vere vase in v dobroto svojega bližnjega, poln zaupanja v dan in v večnost, poln moči, brez strahu, pripravljen na svatovanje in pripravljen na svojo lastno sedmino...“

Ivan Cankar, Zaklenjena kamrica

jeziku. Za delavce iz Jugoslavije pa bodo izmenoma v srbskem in hrvaškem jeziku. Slovenski jezik je bil zopet omalovaževan in izključen.

Kam pa naj pripeljejo te radijske oddaje, je pa nakazal ob tej priliki zvezni minister Walter Arendt, ki je v posebni izjavi najprej poudaril, da nemški gospodarstveniki zelo cenijo delavce iz Jugoslavije. Nato je zagotovil, da se bo zvezna vlada pobrigala za to, da bo ustvarila vse pogoje za vključitev jugoslovanskih delavcev v Nemčijo. (Eingliederung der jugoslawischen Arbeitnehmer in Deutschland.) Zato

je treba po mnenju ministra najprej odpraviti pomanjkanje stanovanj in nato nuditi možnost, da bodo za delavce lahko prišli v Nemčijo tudi njihovi družinski člani.

Pri tem poročilu se nam pojavlja vprašanje, če se nosilci komunističnega režima v Jugoslaviji zavedajo, kaj pomeni „vključitev“ 330.000 delavcev iz Jugoslavije z družinami v Nemčijo. In ta vključitev naj bi prišla zato ker komunistični režim ne more dati doma ne dela ne stanovanj. Ali ni vztrajanje pri taki gospodarski in narodni politiki res pravi zločin?

Sinoda slovenske Cerkve

Nacionalni koncil

Po II. vatikanskem koncilu so po mnogih delih sveta ponovno začeli uvajati krajevne sinode. Na splošno jih smatrajo kot najboljšo sredstvo za uresničevanje smernic vesoljnega zbora. Bile so sicer predvidene v zakoniku cerkvenega prava že prej, a jih je Cerkev prej kaj poredko uporabljala.

Tako na pr. (čeprav zakonik predvideva sklicanje škofijske sinode vsakih 10 let) je v Ljubljanski škofiji pretečlo že 20 let od zadnjega zbora; v meriborski škofiji pa je bila zadnja sinoda pred 50 leti. Zato je naravno zanimanje, ki ga je vzbudil v Sloveniji namen škofov, da bi v kratkem izvedli ponovno zborovanje za določitev novih smernic v življenju domače Cerkve.

Pastoralno revija „Cerkev v sodobnem svetu“, ki jo izdajajo slovenski škofje v Ljubljani, je zato izvedla široko anketo, v kateri se je obrnila na reprezentativne duhovnike in laike, ter jih vprašala o njihovem mnenju glede raznih tem in možnosti bodoče sinode. Od sedemdesetih anketiranih je poslalo odgovore 43. Vsi ti odgovori so potem izšli v posebni številki revije, posvečeni prav temi o sinodah. Ker pa so bili v anketi povabljeni tudi nekateri, ki gotovo do lepšega razvoja Cerkve niso imeli prevelikih simpatij (na pr. Edvard Kocbek), se v kakem odgovoru opazi tudi kakšne preostre izjave. A na splošno predstavlja odgovori in v njih izpeljane misli izredno bogastvo in tudi temo za podrobne študije.

Želijo vseslovenski zbor

Prvo vprašanje ankete se je glasilo: „Ali naj bo prej sinoda za vse slovenske škofije skupaj, ali naj ima vsaka škofija svojo sinodo.“ Ob tem vprašanju se bomo tudi ustavili. Predstavlja namreč točko s svojo lastno problematiko: zedinjenost Slovenije. Slovenci imamo trenutno tri škofije, od katerih ena (korška) ne spada v slovensko metropolijo. A se lahko, s predhodno odobritvijo apostolske stolice, rriključijo sinodi obeh ostalih škofij, s čimer zbor dobi nacionalni značaj.

V odgovorih se je 34 anketirancev (80%) izreklo za to, naj bo prej vseslovenska sinoda; 6 anketirancev je za škofijske sinode (dopuščajo naknadno vseslovensko); 2 sta se odgovoru izognila, eden pa prepušča odločitev cerkvenemu vodstvu.

Od 34, ki so se izrekli za vseslovensko sinodo, večina dopušča poznejše zbere posameznih škofij, manišina pa je proti takim zborom. Utemeljivte za nacionalno sinodo so različne; sociološkega, pastoralnega, narodnega in zgodovinskega značaja. Od šestih pa, ki se zavzemajo za časovno prednost škofijskih sinod, le dva utemeljita to zahtevo. V razlogih se bere, da bi vseslovenska sinoda mogla voditi k enoličnosti slovenske Cerkve in k škodljivemu centralizmu.

v Braziliji in v Santiagu v Čilu. Od leta 1950 je tajnik NO za Slovenijo.

Poleg SKD-SLS, NO za Slovenijo in Svobodne Slovenije posveča Stare svojo skrb Zbornikom Svob. Slovenije, ki so najbolj reprezentativna knjiga naše emigracije.

Prof. dr. Adolf Prochazka — umrl

Predsednik izvršnega sveta CDUCE — umrl

Tragična usoda njegove ljubljene češkoslovaške domovine mu je strla srce. Ko sva zadnjič govorila, je bil globoko potr in ni rad govoril o nesreči svoje dežele, ki ji je po vojni do značne coup d'état služil kot minister, po komunističnem paču demisioniral in pobegnil v tujino ter kot vodilni predstavnik češke kršč. demokracije sedel v Christian Democratic Union of Central Europe, celih 17 let kot predsednik izvršnega sveta te mednarodne organizacije. Sledil je svojemu prijatelju in — lahko rečem — političnemu vzorniku dr. Mihi Kreku komaj nekaj mesecev kasneje v prezgodnji grob. Teško je najti političnega voditelja drugega naroda, ki bi bil tako cenil svojega sodelavca v vedstvu mednarodne politične organizacije, kot je cenil in občudoval Prochazka našega Kreka. Pa tudi midva sva bila dobra kolega pri rednem vodenju obširne internacionalne ustanove in sva dejansko imela med vsemi največ uradnih stikov, v vseh dolgih letih. Sedaj so se hipoma končali.

Nedavno tega so mi sporočili vznemirljivo vest, da je profesor (tako sem ga imel navado klicati, ker je pred vstopom v politično življenje poučeval na univerzi v Pragi pravno vedo) v bolnišnici zaradi srčne kapi. Takoj so pa dodali, da napad ni težak, in da lahko upamo, da bo spet kmalu dober. Tudi v naslednjih dneh se je vzdrževala taka optimistična verzija glede njegovega zdravja. Med tem pa so prinesli listi abotno novico o podpisu 'prijateljstva' pakta med Češkoslovaško in Sovjetijo. Pokojni Prochazka je redno dnevno prebiral zelo skrbno vodilne časopise in večkrat gotove članke rdeče podčrtal in jih položil na mojo pisalno mizo, da bi jih gotovo videl in bral, če bi jih bil morda sam prezl. Kadar sem prišel v urad, sva o njih debatirala in skupno iskala primerne zaključke. Ob izidu poročil o 'prijateljstvu' je bil v bolnišnici, a je časopise bral. Morda je občutil in ocenil to prijateljstvo tako kot jaz: kot da bi rabelj sklenil z jettnikom prijateljski

dogovor, da se strinja, da ga bo rabelj s prijateljskimi čustvi peljal na vislice. Najbolj kulturna in demokratično usmerjena dežela, v osrčju Evrope, je zginila v žrelu boljševiške Sovjetije — Amerika pa preliha kri za pravico samoodločbe v južno-azijskih džunglah. Za Adolfa Prochazko se je s tem zaprla knjiga pričakovanj in upov. Bil je velik patriot, to smo vsi vedeli, ker je ob vsaki priliki vzel v mišl svoj narod in domovino, ki ju je nosil globoko v svojem srcu. Ko se je knjiga zaprla, se je ustavilo njegovo srce. Zadel ga je ponovno kap, ki je z lahko-to ustavila bitje strtega srca.

Krščanska demokratska unija, kjer smo Slovenci redni člani, je zgubila predsednika izvršnega odbora, ki je zlasti v zadnjih letih, ko je prenehala ameriška podpora uniji, redno posvečal svoj čas in sposobnosti ohranjanju te mednarodne ustanove pri življenju. Njegova smrt je zatorej za unijo velika izguba, za nas, ki smo dolga leta z njim delali za reševanje naših narodov iz komunističnega suženjstva in cenili njegovo prijateljstvo, pa nič manjša.

Ko je tajnik zvedel od mene za nenadno smrt dr. Mihe Kreka, je bil globoko užalosten in je rad obljubil, da se udeleži pogrebne maše v slovenski cerkvi sv. Cirila, če bo le toliko pri zdravju, ker ga muči influenza. Kljub temu je prišel v cerkev in se oddolžil spominu svojega prijatelja. Jaz pa sem se oddolžil njegovi naklonjenosti do nas Slovencev in posebej njegovemu spoštovanju do našega nepozabnega voditelja dr. Kreka z udeležbo na njegovem pogrebu in se pridružil njegovim češkim rojakom in prijateljem na njegovi zadnji poti. In sem čustvoval: kako hitro sta odšla drug za drugim dva politika velike mere, dva moža nesporne integritete, ki sta nesebično ljubila svoj narod, za njegov blagor delala do zadnjega diha. Z njunim odhodom smo vsi postali revnejši, ker nadojestila ni. Ona dva pa uživata srečo izpolnjene ljubezni do Boga in Naroda. Dr. Ludovik Puš

Ali res samo proti Stalinu?

Tehniška založba Slovenije je izdala prevod znanega romana „Živalska farma“ angleškega pisatelja Geora Orwella, katerega pravo ime je Eric Blair. Orwel je bil rojen 1903 v Bengaliji, umrl je leta 1950 v Londonu. Po študiju v Etonu je bil pri indijski policiji, od leta 1928 je živel izmenoma v Parizu in Londonu. Med špansko revolucijo se je boril v mednarodni brigadi na strani republikancev. Orwel je kmalu zaslovel s svojimi romani, predvsem pa z „Živalsko farmo“. V „Živalski farmi“ nastopajo živali, ki pa se obnašajo kot ljudje, govore in razmišljajo, trpe in se bore. Čeprav se je Orwel boril na strani levičarjev, saj je bil levičar, je v tem delu ožigosal ves in vsak komunistični sistem in režim. Nekateri pravijo, da je to pamflet na socialistično revolucijo in na nekatere oblasti, saj ni nič gršega kot primerjati ljudi z živalmi. In Orwell je komuniste v svoji farmi predstavil kot prašiče.

Je že vedel zakaj, saj jih je kot španski borec prav od blizu in do dobra spoznal.

Slovenci v zamejstvu so ta roman brali v podlistku enega prvih slovenskih tržaskih listov kmalu po koncu druge svetovne vojne, doma pa ga je sedaj izdala „Tehnična založba Slovenije“ v prevodu Borisa Grabnarja. V Delu 25. aprila pišejo, da je Orwel, ko je pisal ta roman, „imel pred očmi Stalinovo diktaturo, vse hude družbene in politične probleme revolucije, probleme izgradnje socialistične demokracije, probleme zunanje in notranje politike in jih zreduciral v enostaven živalski primitivizem. Živalska farma pa ni le politična satira, je predvsem veliko spoznanje, velik boj, velika umetnost“.

Po teh besedah v Delu ni treba prav nobenega našega komentarja, saj od komunizma ne ostane prav ničesar.

MILOŠ STARE — NAČELNIK SKD-SLS

Ko je Hitler napadel Jugoslavijo, je bila ena prvih žrtev bombardiranja Beograda na cyetno nedeljo, 6. aprila leta 1941, dr. Franc Kulovec, načelnik SLS, ko je bil ubit od nemške bombe. Dr. Miha Krek, tedaj glavni tajnik stranke pa je odšel z jugoslovansko vlado v emigracijo. Dr. Krek je moral takoj prevzeti dejansko vodstvo SLS kot najmočnejša in najuglednejša osebnost v stranki in ker je užival splošno zaupanje. Koncem leta 1942 pa so v domovini med okupacijo zapniki stranke, župani, senatorji in poslanci SLS na tajnih sestankih tudi formalno izvolili dr. Miha Kreka za načelnika stranke, s pooblastilom, da vodi stranko vse dotlej, da bodo v domovini omogočene redne volitve. To izvolitev so podprli z izjavami soglasnosti predstavniki najpomembnejših organizacij in ustanov iz tabora SLS (Slovenska katoliško akademsko starešinstvo, Katoliško tiskovno društvo, Zadrudne zveza, Kmečka zveza in druge). Po tajni radijski

postaji je delovni odbor SLS v domovini sporočil izvolitev v London. Dr. Krek je bil načelnik stranke 27 let, do svoje smrti lanskega leta.

V smislu pravilnika SKD-SLS v emigraciji morajo člani zaupniškega zbora v šestih mesecih po smrti načelnika izvoliti drugega. Članov zaupniškega zbora je 101 in so bili izvoljeni od članstva l. 1967 ter se nahajajo v Evropi, Kanadi, Sev. Ameriki in Argentini.

Ob razpisu volitev 31. marca t. l. je bila ustanovljena posebna volilna komisija v Buenos Airesu, kateri je predsedoval bivši celjski župan dr. Alojzij Voršič, člana pa sta bila bivši narodni poslanec in član NO Rudolf Smersu ter Stanko Oberžan. Volitve so bile zaključene 16. maja, ko je volilna komisija po pregledu glasovnic ugotovila, da so člani zaupniškega zbora izvolili v tajnem glasovanju z nad dvotretinsko večino za načelnika stranke dosedanjega glavnega tajnika g. Miloša Stareta.

tudi radijske; vodil je tajne sestanke zaupnikov SLS in priprave za povojno ureditev Slovenije; bil član izvršnega odbora Slovenske zaveze, sodeloval s poveljstvom Draže Mihajlovića za Slovenijo. Komunisti so organizirali najatentat že v jeseni 1942, ki pa ni uspel. Gestapo ga je hotela aretirati 4. aprila 1944, pa ni izsledila njegovega skrivališča kljub intenzivnemu iskanju več kot eno leto. Aprila 1944 se je umaknil v Trst. Tam ga je 27. oktobra 1945 hotela ugrabiti obožena komunistična trojka, ga vreči v pripravljen avto in odpeljati v Ljubljano, kakor se je to zgodilo z Martelancem in njegovo gospo, ing. Martinjakom in več drugimi. Tudi ta poskus ni uspel, ker se je otrešel napadalcev in rešil. Zaradi preteče nevarnosti je zapustil Trst in se je umaknil v Rim, kjer je sodeloval v pisarni dr. Kreka, ki je bil predsednik Socialnega odbora. V Argentino je prišel Stare 4. decembra 1947 in v 3 tednih že obnovil izhajanje Svobodne Slovenije, katere prva številka je izšla v Buenos Airesu za Silvestrovo 1947. Koncem januarja 1948 je bil izvoljen za prvega predsednika novoustanovljenega Društva Slovencev. Organiziral je poverjenišvo SLS v Argentini. V Slovenski krščanski demokraciji SLS je bil do leta 1967 podpredsednik. Tega leta ga je zaupniški zbor izvolil za glavnega tajnika. SKD-SLS je zastopal na mednarodnih zborovanjih v San Paulo

IZROČITEV SLOVENSKE NARODNE VOJSKE

PRVA DOKUMENTA O IZROČANJU PROTİKOMUNISTIČNIH BORCEV

Dokument z dne 23. maja 1945 – izročitev hrvatskih in srbskih vojakov

MOVEMENT ORDER

- (1) All Croat Troops, and All Serbian Troops less 50 men at present in Viktring Camp will move to new Area tomorrow, 24th. May.
- (2) **TRANSPORT**
30 3 ton vehicles and 24 Troop Carrying Vehicles will be provided by the British Army. 4 cars, 16 load carrying vehicles, and 10 motorcycles in possession of Serbian Army will be taken. No horses or carts will be taken.
- (3) **RATIONS**
As far as they are available two days' rations will be carried.
- (4) **BAGGAGE**
No baggage other than that which can be carried by the individual will be taken.
- (5) **FORMING UP**
Serbian Troops will form up in area West of track running South from the Main Gate.
Croat Troops will form up in area East of track running South from the Main Gate.
- (6) **TIMING**
Troops will be formed up in their respective areas by 0800 hrs. Embussing will begin at 0830 hrs.
Convoy will move off as soon as first flight is loaded.
- (7) **SERBIAN TRANSPORT**
Serbian Transport will be lined up in forming up area with head facing East and short of Main Gate.
- (8) **HORSES & CARTS**
50 Serbian Troops left in Camp will be detailed to look after Serbian horses and carts remaining at Viktring.

Distribution:

Slovenian General
Serbian Commander
Croat Commander

Ames
Camp Commandant

UKAZ ZA PREMIK

- (1) Vse hrvatske čete in vse srbske čete, razen 50 mož, ki so sedaj v taborišču v Vetrinju, se bodo premaknile na novo področje jutri, 24. maja.
- (2) **TRANSPORT**
30 tritonskih kamijonov in 24 kamijonov za prevažanje čet bo oskrbela britanska vojska. Odšli bodo tudi 4 kamijoni, 16 tovornih avtomobilov in 10 motornih koles, ki jih ima srbska vojska. Nobenega konja ali voza ni dovoljeno vzeti s seboj.
- (3) **HRANA**
Kolikor je je na razpolago, bo vsak dobil s seboj dvodnevni obrok.
- (4) **PRTLJAGA**
Vsakdo bo vzel s seboj samo toliko prtljage, kolikor je more osebno nositi.
- (5) **ZBIRANJE**
Srbske čete se bodo zbrale na prostoru zahodno od ceste, ki pelje proti jugu od glavnega vhoda.
Hrvatske čete se bodo zbrale na prostoru vzhodno od ceste, ki pelje proti jugu od glavnega vhoda.
- (6) **ČAS**
Čete se bodo zbrale na svojih prostorih ob 8. uri.
Vkrčavanje se bo začelo ob 8.30 uri.
Konvoj bo odpeljal takoj, ko bo prvo vozilo natovorjeno.
- (7) **SRBSKI TRANSPORT**
Srbski transport se bo uvrstil na zbirališče s čelom obrnjen proti vzhodu in blizu glavnega vhoda.
- (8) **KONJI IN VOZOVI**
50 srbskih mož bo ostalo v taborišču, da bodo skrbeli za srbske konje in vozove, ki bodo ostali v Vetrinju

Razdeliti:

Slovenski general
Srbski poveljnik
Hrvatski poveljnik

Lt. Ames
poveljnik taborišča

KRIVDA IN ZASLUŽENJE KRVI

Govor ljubljanskega škofa g. dr. Gr. Rožmana na s-ominski akademiji 4. junija 1950 v Clevelandu

V zadnji vojni, ki miru ni prinesla, koliko je bilo krvi prelite! Ne vem, je li točna statistika že narejena — gotovo je bilo ogromno žrtv ne samo med vojniki, še več v taboriščih, rjavih in rdečih, in med civilnim prebivalstvom v zbombardiranih mestih — reka krvi, ki napolnila bi jezero. V vsej človeški zgodovini, ki skoraj ni drugega kakor povest, kako se je človeška kri prečivala — od uboja Abela pa do današnjih dni — morje krvi, v kateri bi ves sedaj živeči človeški rod utonil, če bi prelite krvi umiljena zemlja ne bila poplala.

Prelita človeška kri — ali se je d-ži krivda, ki terja maščevanje, ali zasluženje in odrešenje? Oboje!

Krivda:

Kdor nepravilno prelije kri drugega, nosi krivdo — vnebovpijočo, ker nedolžna kri vpije do neba.

Nepravilno — Kdor nima zakonite oblasti nad življenjem in smrtjo sočloveka, torej samozvano, samovolj-

no ubija, bodisi kot zločinec, bodisi kot revolucionar — krivda se drži njegove moralne roke, ki se z vodo ne da izprati.

Nepravilno prelije kri tisti, ki ima sicer zakonito vladarsko oblast, a s smrtjo kaznuje dejanja, ki smrti ne zaslužijo ali brez strogo dokazane krivde nepravilno ubija — oblast, ki krivično vojsko začne, kajti za krivico ni nikoli nobenega moralno upravičenega razloga — vojska, ki ima krivičen cilj, nikdar ne more biti upravičena ne pred Bogom ne pred ljudmi.

Zasluženje krvi:

se drži tiste krvi, ki je bila nedolžna prelita. Ne morilca ampak po nedolžnem ubitega venča zasluženje in slava pred Bogom.

Kdo je tako nedolžno umorjen? Kdor ni ničesar zakrivil, a so njegovo kri prelili — kdor koli: oblasti ali samozvanci.

Kdor je sebe in svoje upravičeno branil pred napadi nasprotnika — kogar koli: ali tujca ali domačina.

Kdor je padel v obrambi krivično napadene domovine.

France Balantič

POGORIŠČE

Spoznal sem, da so zdaj mi roke tuje, da prosijo bolestrnega objema, da izgubljeno dušo sla prevzema, ko v valoveči luči omahuje.

In vem: ne bom nikdar več ugasnil sveče, ki divje pleše v oknu nasmejanem, naj le pred mrakom žejnih ust trepeče in mi v obraz svetlobo vso razmeče. šamo da čutim dih po vsem ožganem!

Kdor se je vojskoval za pravo svobodo, za uničenje trinoštva nad svobodnimi ljudstvi, za splošne človečanske pravice in svoboščine.

Po teh moralnih načelih moremo presoditi, kdaj je prelihanje krvi krivda, kdaj ne; kdaj znači zasluženje za tistega, čigar kri se je prelila, kdaj pa kazen za tistega, ki je vzrok prelivanja nedolžne krvi. Natančno in popolnoma pravično bo to presodil Bog. On, Vsevedni, edini natančno pretehta krivdo, presodi nedolžnost, preceni zasluženje in pravično določi kazen.

Božja pravičnost mora za vsako nepravilno prelihanje krvi zahtevati zadoščanje, naložiti kazen; če bi Bog tega ne storil, ne bi bil neskončno pravičen. Kdaj in kako bo terjal zadoščanje in, če ni prostovoljnega zadoščanja, naložil kazen — to je Njegova zadeva, ne naša. Včasih še le po stoletjih; včasih vidno tu na zemlji včasih samo v večnosti, kar je našim očem še zakrito. Pride pa — tako Jezus Judom: „Pride nad vas vsa pravična kri prelita na zemlji, od krvi pr-

(Nad. na 4. str.)

Dokument z dne 26. maja 1945 – izročitev prvih slovenskih domobrancev

MOVEMENT ORDER

- (1) **PERSONNEL**
All Croat, Serbian Chetnik, Slovenian Chetnik, and 600 Slovenian Home Army personnel will be moved from this camp to new area tomorrow 27 May.
- (2) **FORMING UP**
Croat and Serbian Chetnik personnel will form up in their present areas.
Slovene Chetniks and Slovene Home Army personnel will form up in independent groups on the open ground South West of the Main Entrance, Slovene Home Army being nearer the Main Road.
- (3) **TIMING**
All Troops will be formed up, ready to move at 0800 hrs. Embussing will begin at 0900 hrs.
Transport will move off as soon as vehicles are fully loaded, and will return to take away remainder.
- (4) **LOADING**
Order of priority for loading will be:
Slovene Home Army
Slovene Chetniks
Serbian Chetniks
Croats.
Only baggage which can be carried by the individual will be taken.
- (5) **RATIONS**
All personnel will carry rations for 27th. and 28th. May.
- (6) **HORSES**
Horses still with Croats and Chetniks will be handed over to Slovenian Home Army, who will look after them until they are finally disposed of.
- (7) **CAMP AREA**
Commanders will ensure that their Camp Areas are left clean and tidy.

Slovenian General
Croat Commander
Serbian Chetnik Commander

Lt. Mx. Regt.
Camp Commandant.
VIKTRING

UKAZ ZA PREMIK

- (1) **MOŠTVO**
Vsi Hrvati, srbski četniki, slovenski četniki in 600 slovenskih domobrancev bo iz tega taborišča odšlo na novo področje jutri, 27. maja.
- (2) **ZBIRANJE**
Hrvatski in srbski četniki se bodo zbrali na svojih sedanjih področjih.
Slovenski četniki in slovenski domobranci se bodo zbrali v ločenih skupinah na odprtem prostoru jugozahodno od glavnega vhoda, slovenski domobranci naj bodo bližje glavni cesti.
- (3) **ČAS**
Vsi oddelki se bodo zbrali in bodo pripravljani za premik ob 8. uri.
Vkrčavanje se bo pričelo ob 9. uri.
Konvoj bo odpeljal takoj, čim bodo vozila polno natovorjena in se bodo vrnila, da odpeljejo ostale.
- (4) **VKRČAVANJE**
Vrstni red vkrčavanja bo:
Slovenski domobranci
Slovenski četniki
Srbski četniki
Hrvati
Vsakdo bo vzel s seboj samo toliko prtljage, kolikor je more osebno nositi.
- (5) **HRANA**
Vsi bodo dobili hrane za 27. in 28. maj.
- (6) **KONJI**
Konji, ki jih še imajo Hrvati in četniki, bodo izročeni slovenskim domobrancem, ki bodo zanje skrbeli, dokler se jih ne bo dokončno odstranilo.
- (7) **TABORIŠČE**
Poveljniki bodo oskrbeli, da bodo njihova taboriščna področja očiščena in pospravljena.

Slovenski general
Hrvatski poveljnik
Srbski četniški poveljnik

Ames
Lt. Mx. Regt.
Poveljnik taborišča
VETRINJE

GOREČI BORCI ZA DEMOKRACIJO

Govor predsednika NO za Slovenijo, dr. Mihe Kreka na Spominski proslavi v Clevelandu 4. junija 1950.

Mislím, da bo zgodovina zapisala, da so koncem druge svetovne vojne v letu 1945 narodi in države zapadne demokracije in krščanske civilizacije doživeli najstrašnejšo nesrečo in najhujši svoj poraz. 200 milijonov ljudi, ki so bili vsi člani krščansko kulturnih, svobodoljubnih, izobraženih in zavednih narodov, je takrat zagrnila tema nasilja nad duhovnim in telesnim življenjem. Razvoj narodnih in mednarodnih dogodkov v vseh naslednjih letih je določal ta usodni poraz v letu 1945.

V letu 1945 se je razlila po vseh deželah vzhodne in srčljne Evrope Rdeča armada kot žareča lava in nosila, kamor je segla, smrt in upepelitev svobode in neodvisnosti narodov in poodincev.

Med trombami Rdeče armade in gremenjem njenih topov je zmagala revolucija zla.

Leto 1945. je bilo za žrtvovane narode hujše kot vsa svetovna vojna. Takrat so goreli domovi in selišča, vasi in mesta. Niso goreli na bojnem polju častnih nasprotnikov, ki bi se borili za častno zmago in časten mir, požigala je revolucija, ki so jo vpriporili fanatični zločinci nad lastnimi domovi iste domovine lastnim bratom in sinovom istega rodu. Nikdar v nobeni vojni ni bilo toliko zločinskih, nizkotnih masovnih umorov kot v letu 1945. Umorjeni so bili deset in deset tisoči nedolžnih, razoroženih, golorokih pravičnikov kot klavne živine na oltar revolucije.

V letu 1945 je odločala usodo narodov zmeta, zloba in hudobija. Čim bolj so se prodani narodi zmoti in zlobi upirali, tem večje in težje so bile njihove žrtve.

Ob peti obletnici tistih strašnih dni, ko so komunisti na Slovenskem poklali in pobili zadnje tisoče slovenskih mladeničev in z njimi vred tudi par tisoč njihovih mater, sestra in žena, mislim, da je treba podčrtati nekatere značilnosti tiste slovenske narodne vojske in njenih vojakov.

Slovenski domobranci niso bili nikakoli vojska kakega političnega režima. Niti niso služili nikakim posebnim političnim sistemom in ciljem. Slovensko domobranstvo je nastalo le iz kričee potrebe čuvati in braniti slovenske vasi in hiše, slovenske družine in posestve pred roparskimi bandami, ki so od vsega početka hotele uničiti našo svobodo in vsiliti tiranijo komunistične vlade. Slovensko domobranstvo je bilo izključno le protikomunistična in protirevolucionarna vojska.

Slovenski domobranci so vedeli, da se bore za svobodo svoje domovine, ki so jo za ceno življenja hoteli ohraniti v družini svobodnih, kjer bi vladal krščanski družabni red demokratičnih civilnih svoboščin.

Slovenski domobranci so bili goreči borci za zmago zapadnih demokracij. Ne samo, da ni nobena domobranska puška ustrelila na zapadne zavzevalce, domobranci so reševali vojače zapadnih zavezniških armad, ščitili njih življenja bolj kot svoja in v najtežjih okoliščinah sredi sovražnega tabora neprenehoma delali za zmago zapadnih zaveznikov, Anglije in Amerike.

Slovenski domobranci so bili odlični borci in nikdar bi slovenska domovina ne bila v krempljih komunizma, če bi slovenska narodna stvar ne bila neusmiljeno izdana in prodana.

Vse kar je storil povprečen slovenski fant v domobranski vojski, je storil le, ker je goreče ljubil svojo domovino in svoj narod. Vsako uradno in neuradno očitjanje, da je bilo domobranstvo neka pripraga tega ali onega okupacijskega režima, je laž in kleveta.

Slovenski domobranci niso živi hoteli dopustiti, da bi nad slovensko domovino zavladala komunistična revolucija. To je bil ves njihov greh in samo zato so morali umreti.

Poleg teh, ki jih je bilo v letu 1945 največ izdanih in pobitih, se pobožno spominjamo tudi vseh drugih slovenskih vojakov in junakov, ki so se takrat dvignili v obrambo domovine pred komunistično revolucijo, pa naj so se že borili v četniških oddelkih ali slovenskih postojankah vojske generala Draže Mihailovića. Vsi so imeli le svobodo domovine pred očmi, vsi so domovino hoteli obvarovati pred isto nevarnostjo, vsi so doživeli več ali manj isto usodo.

1. junij je spominski dan vseh slovenskih žrtev za svobodo. Spominski dan, dan molitve za tiste, ki so dali svoja življenja, da bi slovenski rod mogel v svobodi živeti.

Tu v Ameriki še prav posebej obhajamo na ta dan spomin tudi vseh tistih Amerikancev slovenske krvi, ki so v drugi svetovni vojni pustili mlada življenja v vseh delih in po vseh koncih in krajih zemeljske oble, da bi luč življenja v svobodi posvetila in sijala vsem ljudem in vsem narodom vse bodoče čase. Saj so tudi oni umirali za našo svobodo, saj so tudi oni bili trenutno prevarani za sad svoje žrtve. Kljub njihovim smrtim in vsem zmagam ameriškega orožja na vseh bojiščih, ni miru na zemlji. Tudi ameriške matere, bratje in sestre, tudi otroci ameriških junakov, ki so pa-

KAREL MAUSER -- NAŠ GOST

V petek, 5. junija, ob 8.50 pride na Ezeizo s poletom šte. 205 pisatelj Karel Mauser, da bo imel slavnostni govor na tukajšnji proslavi 25-letnice spomina vetrinske tragedije v Slovenski hiši dne 7. junija ob 16. Povebala ga je Zedinjena Slovenija in bo torej štirinajst dni gost buenosaireskih Slovencev.

Svobodna Slovenija prav lepo pozdravlja našega gosta, kajti Mauserjevo pisateljsko ime je znano po vseh kontinentih slovenskega zdomstva, še bolj pa zamejstva. Posebno naše Koroške, ki mu je za Gorenjsko postala drugi navdih in domovinska ljubezen. Toda svoj emigracijski dom je dobil v Clevelandu v Združenih ameriških državah, odkoder zdaj prihaja med nas, v Buenos Aires, kjer je pri SKA izšlo njegovo največje delo, trodelni roman „Ljudje pod bičem“, ki mu je prineslo pisateljski slovec in priljubljenost med občinstvom.

Mauser je sin Gorenjske, rojen v Zagoricih pri Bledu ob samem koncu prve svetovne vojne 11. avgusta 1918. leta. Oče je bil orožnik in tako je menjal tudi kraje, ter se je najbolj vživel v Gorje pri Bledu, kjer je obiskoval ljudsko šolo, in v Podbrezju, kjer je bil njegov zadnji dom. Od tam je hodil v gimnazijo v Kranj, končal pa v Ljubljani, na kar je vstopil v bogoslovje. Bil je v njem devet semestrov. Kot bogoslovec je bil tuči na Turjaku ter je osebno preživel kalvarijsko pot s Turjaka v Kočevje. Kmalu po Turjaku je izstopil iz bogoslovja, postal korektor

Slovenčeve knjižnice v podjetju Katoliškega tiskovnega društva in se kmalu nato oženil. Tako ga je zatekel konec vojne leta 1945.

Mauser ni takoj zapustil domovine, temveč je šel na kmete ter tam preživljal svojega očeta, ki so ga vrgli iz službe. Toda kot bivšega orožnika so ga pregnali iz domovine ter z njim sina — pisatelja kot tistega, ki ga pretivljal, išel je v Gradec. Od tam v

Spittal in l. 1950 v Cleveland, kjer se je zaposlil v tovarni za svedre. Tam dela še sedaj svedre in v prostem času — romane.

To je življenjska zgodba človeka, ki zdaj prihaja med nas kot eden najprijetnejših zdomskih pisateljev. Doma je že nekaj malega pisal in tiskal (na pr. v Domu in svetu, v Vrteu, Naši zvezdi), pripravil je dve povesti, ki pa sta se obe izgubili. Tudi je v tistih mesecih, ko je bil doma, napisal nekaj pesmi v spomin pobitim domobrancem, a so ostale skrite nekje v „votli stopnici“. Tako je torej Mauser po sili razmer postal izključno pisatelj, ki se je razvil v emigraciji. In tu — najprej na Koroškem, potem v Ameriki, je napisal dozdaj vsaj 25 povesti, večinoma izišlih knjižno, z motivi gorenjskega in koroškega kmečkega življenja, pa tudi ameriškega in — domobranskega posebej. To zadnje predvsem v romanu „Ljudje pod bičem“, ki je eno najbolj branih del v zdomstvu in — v domovini. Izšla je že v drugi izdaji. Njegov roman Kaplan Klemen je tudi preveden že v nemščino in španščino in se prevaia v portugalsčino. Za letošnje leto pripravlja SKA novo knjigo njegovih novel iz taboriškega življenja.

Tako pa je njegovo pisateljsko življenje. In kot pisatelj, ki je toliko lepših strani in govorov posvetil vetrinskim žrtvam, prihaja zdaj k nam, da nam bo govoril jubilejno besedo o njih. Lepo pozdravljen in dobro naj se počuti med nami in želeli bi, da bi mu tudi Argentina postala sedaj stvariteljski navdih.

Krivda in zasluženje krvi

(Nad. s 3. str.)

vičnega Abela do krvi Zaharija... ki ste ga umorili med templjem in oltarjem. Resnično povem vam: Vse to bo prišlo nad ta rod.“ (Mt. 23, 35. 36)

Božja pravičnost pa daje krvi nedolžnega, ki se je po krivdi morilca prelila, odrešilno moč in to v moči in zasluženju najbolj nedolžne in svete krvi, ki je bila kdaj prelita — odrešilne krvi Jezusove. V vsaki nedolžni prelitit krvi je zasluženje in odrešenje, posebno v krvi mučencev, ki so bili mučeni in ubiti iz sovraštva do vere, do Cerkev, do Boga.

Med krvjo, ki je bila prelita v zadnji vojski in še vsa leta po njej do danes, je mnogo nedolžne krvi, tudi resnično mučeniške krvi v pravem pomenu besede.

Ta kri je dragocen zaklad v božjih očeh. Ta kri ni tekla zastoj, čeprav prav morda ni nobenega vidnega uspeha doslej imela — čeprav bi bili s

krivdo krvi omadeževani morilci zmagali — zastoj ni! Počakajmo, kakor čaka sejavec, ki je položil seme v zemljo, da vsaki in začne rasti.

Niti kapljice nedolžne krvi ni pozabljen, ni zgubljen — kakor v fizičnem svetu nobena energija ne izgine, — spremeni se — tako tudi ne kri. V božjih računih je vse zabeleženo; vsak račun bo ob svojem času prezentiran, iz vsake kaplje nedolžne krvi bo zrastel cvet in sad.

Mnogo nedolžne slovenske krvi je bilo prelite od črnih, rjavih in rdečih sovražnikov — srca se nam krčijo, ko se je spominjamo — a na to kri se opira naše najtrdnjše upanje.

Ta kri bo našemu narodu v vstajenje, ne v smrt, v osvobojenje, ne v suženjstvo, v zasluženje, ne v kazen — v končno odrešenje. To je naša trdna vera, ki jo izrekamo ob slovesnem spominu na one, ki so morali preliti svojo kri, da nam zasje boljša in lepša svoboda.

dli, se ves ta čas po letu 1945, stiskajo vedno bolj v strahu in skrbi, kaj bo še vse prišlo nad nas kot grozna posledica zmeta in zla, ki sta zmagala v letu 1945.

Zaskrbljenost in tuga, ki nam jo vzbuja ta spominski dan, pa ne sme imeti prav nikake druge posledice v nas kot vsako leto ponovljeni sklep, da hočemo vse svoje duhovne in telesne moči posvetiti idealom in ciljem, ki so vžigali srca naših padlih junakov. Ne smemo in ne bomo nehali, dokler teh ciljev ne dosežemo. Rešen mora biti spet človeški rod nasilja nad duhom in nasilja nad telesnim in družabnim življenjem. Svobodni morajo biti narodi, združeni v pravičnem redu miru, dobri sosede vsakemu bližnjemu in vdani sinovi in hčere le Bogu, ki nam je z življenjem vsadil v srce ljubezen do svobode in nam dal razum, da ju uporabljamo Njemu v čast in za blagostanje in lepoto življenja.

Ta namen obudimo in prosimo: Slovenski mučenci, prosite za nas!

Otroški kotiček

T. K.

Zgodba o pridnem dečku

Njegovi sošolci ga niso marali, tega pridnega in marljivega Petra Klepca. Sovražili so ga, ker je bil vedno ubogljiv in poslušen, ker je bil bistroumen, mnogo bistroumnejši od njih. Postrani so ga gledali, ker se ni hotel igrati z njimi, ker je bil vedno sam zase in se jih je izogibal.

Prav nič vseč mu ni bilo njihovo početje, še manj pa njihove surove igre. Metali so kamne, trpinčili živali, zasmehovali stare ljudi, in delali še marsikaj, kar ni bilo lepo. Ni se jim hotel pridružiti, zato so ga psovali, topli in obmetavali s kamni. Peter pa je molčal in ni hotel tožariti svojih sošolcev ne učitelju ne staršem. Kadar pa je bil sam in ga nihče ni videl, je bridko jokal...

Učitelj ga je imel rad. Edini je bil v razredu, ki je učitelja v njegovih jezih in žalosti nad zanikrnim razredom znal pripraviti do rahlega smehljaja. Učitelj ga je večkrat pohvalil staršem in starši so bili ponosni nanj.

Nekega dne pa je učitelj poklical Petra k sebi.

„Peter,“ je trdo rekel, toda njegov glas je rahlo drhtel, „Peter, ti

si včeraj metal za menoj kamne. Mislil sem, da te lahko stavim drugim za zgled, zdaj pa vidim, da nisi nič boljši od drugih. Pojdi!“

Peter je skrušeno stal pred učiteljem in solze so mu zalile oči.

„Saj nisem bil jaz,“ je jecljal.

„Tvoj sošolec Mihec mi je povedal,“ je trdo rekel učitelj.

Peter je bil tako presunjen nad to hudobijo, da ni mogel besedice spraviti iz ust. Ko je bilo pouka konec, je tiho pobral svojo torbo in tek, tek, kolikor so ga nesle noge. Tekel je naravnost proti gozdu.

Najrajši bi umrl... Ves utrujen se je na gozdni jasi zgrudil v mah in čudna omotica se ga je polastila. Zaspal je.

In tedaj se je zgodilo. Visoko nad njim je sijal srebrni mesec, pred seboj pa je zagledal nežno, prozorno bitje z zlatimi lasmi in perutnicami, ki so se prelivale v modrem plamenu.

„Pridi!“ je reklo nežno, prozorno bitje z zlatimi lasmi, in njen glas je bil kakor zvok večernega zvona nad tiho dolino, ko jo zavije

mrak v svoj temni plašč. „Pridi in pojdi z menoj!“

Peter se je dvignil in prijel vilo za roko. Vila ga je vodila na trato, ki jo je mesečina zalivala s srebrno svetlobo. Petru se je izvil vzklík začudenja, ko je zagledal na trati sto in sto prav takšnih skrivnostnih bitij, kakor je bila vila, ki ga je poklicala. Vile so prepevale in rajale v svetli mesečini. Petru se je zdelo, da vidi mavrico, premikajočo se v pisanih barvah. Sredi te vesele mavrice je sedelo pravljíčno bitje z zlato krono na glavi.

Pred to čudovito bitje je vila vodila strmečega dečka, medtem ko so se tovarišice strnile v dolg špalir.

„Plemenita kraljica!“ je spet zadonel večerni zvon iz vilinih ust. „Tega dečka sem našla spečega na gozdni jasi. V njegovih očeh so bile solze. Gotovo hudo trpi. Prosim te, dobra kraljica, potolaži ga in preženi kruto žalost iz njegovega srca.“

Kraljica se je s svojim ljubezni polnim pogledom, v katerem je odsevala modrina neba, zazrla v dečkove žalostne oči. Sklonila se je k njemu, ga mehko pobožala po valovitih laseh in mu prigovarjala:

„Dečko, povej mi, kaj teži tvoje srce. Pomagala ti bom.“

Peter je pogledal kraljico vil in njeno spremstvo, in je bil tako zmeden od vsega tega, da ni mogel izpregovoriti besede.

„Zakaj molčiš, dečko?“ Nežno in toplo je zvenel kraljičin glas. „Nam lahko zaupaš; saj nišmo ljudje. Človeku ne smeš zaupati, vsaj vsakemu ne. Govori!“

Toplina njenega glasu je Petru razvezala jezik. Potožil je kraljici gorje svojega srca in debele solze so mu lile iz oči. Pripovedoval je, kako so ga sošolci prisilili, da je šel z njimi, kako so metali v učitelja kamne, njega pa potisnili naprej, da je bilo videti, kakor da bi kamne metal on. Učitelj ga je videl in drugi dan v šoli posvaril. To ga je tako potrló, da je drugi dan zbežal v gozd.

Kraljica vil se je začudila: „Zakaj pa nisi učitelju povedal, da si nedolžen?“

Peter je sklonil glavo in molčal. Sram ga je bilo, da je bil tako plemenit.

Kraljica je to opazila in rekla: „Vedi, da ni dobro zmerom molčati in krivico mirno pretrpeti. Človeško življenje je večten boj. Strahopetec je, kdor vrže puško v koruzo, kadar mu ne gre vse po volji. Za dežjem posije sonce. Vse bo še dobro. Ostani nocoj pri nas!“

Rahlo se je dotaknila Petrovih ramen, in Peter je bil v hipu prav tako nežen, lahek in prozoren kakor vile.

Kraljica vil je še rekla: „Nocoj se veseli z mojimi tovašicami, jutri zjutraj pa pojdi domov k staršem in v šolo. Srečen boš vse življenje, ker si tako plemenit. Če ti bo pa še kdaj hudo, saj veš, kje smo. Kar pridi in pomagale ti bomo!“

Ali so bile sanje ali je bila resnica? Peter si je pomel zaspane oči in gledal okoli sebe. Jutranje sonce je poljubljalo vrhove dreves. Ležal je na gozdni jasi, toda o vilah ni bilo ne duha ne sluha. Dobro-

hotne in tolažilne besede kraljice vil so mu še kar šumele v ušesih. Vstal je in se z veselím srcem vračal proti domu.

Že od daleč mu je nasproti prihitela mati. Prečula je noč v velikih skrbeh in solzah. Ko je zagledala svojega izgubljenega sina, je v trenutku pozabila na vso žalost in ga prisrčno objela. Povedala mu je, da z očetom že vesta, zakaj je zbežal. Povedala mu je tudi, da učitelj že ve, kdo je za njim metal kamne. Součenc Pavel si je sinoči pri igri zlomil nogo. Ves skrušen je priznal, kateri dečki so bili tisti, ki so za učiteljem metali kamne.

Oba, oče in mati, sta spremila Petra v šolo. Učitelj je plemenitega učenca pohvalil pred vsem razredom.

Peter ni bil na svoje sošolce prav nič hud. Še istega dne je obiskal ranjenega tovariša. Prinesel mu je sladkarij, in mnogo sta si imela povedati.

Odtlej ni bilo v vsem razredu sošolca, ki ne bi imel Petra rad. Tisti, ki so ga prej najbolj sovražili, bi šli zanj v ogenj.

V svojem življenju je Peter pozneje doživel še marsikatero bridko uro. Nikoli več pa ni bil strahopeten in je pogumno preстал vse težke preizkušnje. Po dežju je zmerom še topleje zasijalo sonce, ponižanju je sledilo povišanje.

Peter je še večkrat poskušal priti v kraljestvo vil, toda nikoli se mu to ni posrečilo. Zdaj ve, da je takrat vse skupaj samo sanjal. Vendar so ga te sanje vodile skozi življenje, v katerem se nesrečne ure menjajo s srečnimi...

LJUBLJANA — Znana zdravnik urolog prof. dr. Slavko Rakovec in kirurg prof. dr. Miro Košak sta s sodelavci 16. aprila presadila ledvico 26-letnemu mizarju iz Krečevsi pri Zeleni Josipu Podvorcu. Operacijo sta zdravnik izvršila v štirih urah, krvni obtok pa je bil pretrgan samo 30 minut. V tem času je kirurg Košak zvezal žili odvodnici in dovodnici. V Ameriki so v podobnem primeru porabili za to delo 40 minut. Operacija, prva te vrste v Sloveniji in Jugoslaviji, je odlično uspela. Toda borba proti tujku v telesu je bila le pretočka in Podvoršek je po treh tednih podlegel, čeprav so imeli na razpolago vsa najnovejša zdravila za omejitve in odpravo zavrnitvenih izbruhov telesa proti tujku.

DESKLJE — Revijo mladinskih zborov iz Primorske so imeli v tem kraju. Nastopilo je 9 zborov iz osnovnih šol goriške in toliminske občine ter dekliški zbor toliminske gimnazije.

LJUBLJANA — Operni ravnatelj in dirigent Bogo Leskovic je pripravil tiskovno konferenco, na kateri je razložil prvič načrt dela za dve sezoni. V sezoni 1970-71 bo opera postavila na oder Verdijevega Trubadurja, Čajkovskega Trnjuhca, ščotakovičeva Katarina Izmajlova in Carsko nevesto Rimskij Korsakova. Občinstvo bo gotovo tudi veselo Mascagnijeve Cavaleria rusticana in Leoncavallovih Glumacev. Mozart bo zastopan s Figarovo svatbo, Hačaturjan pa s Spartakom. Hovanščino in Borisa Godunova bodo uprizorili v sezoni 1971-72, osrednja predstava bo Verdijev Oteló, tudi Puccinijevo Tosca bodo uprizorili v tej sezoni, pa Massenetevega Don Kihota, Nicolajeva Vesele žene windsorske, Kogojere Črne maske in naštedirali bodo prvič v Sloveniji in Jugoslaviji Straussovo Elektro.

KRIZE — Novo šolo so začeli graditi v Križah pri Trzinu. Veljala bo 5,5 milijona din in naj bi bila dograjena do druge pomladi. To bo prva šola, za katero bodo občani prispevali del sredstev s „samoprispevkom“. Šola bo stala na kraju nekdanje vojašnice, imela bo 18 učilnic in telovadnico.

LJUBLJANA — Ljubljanski gasilci so praznovali stoletnico ustanovitve 27. aprila z zborovanjem gasilcev iz vse Slovenije ter s parado, v kateri so poleg gasilcev korakali tudi vojaki, miličniki, civilna zaščita, člani Rdečega križa, dimnikarji in motorizirane enote.

LJUBLJANA — Elektronski računalniki so izračunali, da bi bila za Slovenijo atomska elektrarna najboljša rešitev. Čeprav sta leta 1969 začeli obratovati termoelektrarna Trbovlje II in Hidroelektrarna Zlatoličje na Dravi in bo konec leta 1971 končan še tretji agregat TE Šoštanj, bo predvidoma že čez pet let primanjlovalo v Sloveniji 1500 milijonov kilovatnih ur. Možnosti uvoza energije iz sosednjih republik so relativno majhne, ker imajo tudi težave z proizvodnjo toka. Tako so pri-

čeli misliti na jedrsko elektrarno. Vprašanje je seveda financiranje. Ker so Hrvatje v podobnem položaju, je že prišlo do stikov za graditev skupne elektrarne z močjo 600 MW, kar bi bilo ekonomsko cenejše. Jedrsko elektrarno bi postavili v Krškem, ki je v bližini obrnočja porabe obeh partnerjev.

KRANJSKA GORA — Letos bo cesta, ki veže Gorenjsko in Primorsko čez Vršič, odprta šele prve dni junija. Glavno besedo pri otvoritvi ceste imajo namreč snežni plazovi, ki grme s strmih pobočjih na vršiško cesto. Nevarnosti zime pa so veseli smučarji, saj jim napovedujejo prijetno poletno smučanje na plazu pod Mojstrovko tja do konca junija ali celo do začetka julija. Na Vršiču je 22. aprila zapadlo še 15 cm novega snega.

LJUBLJANA — Avtobusno-turistično podjetje „Slavnik“ je dobilo nova vozila z vgrajenimi klimatskimi napravami. Ljubljanci so lahko preizkusili nove avtobuse, ki so jih 27. aprila vozili zastoj iz Ljubljane na Bled.

ŽALEC — V hmeljskih nasadih bodo sedaj rabili kot vedilo za hmelj sintetično vrstico in ne več žgane žice. Sintetična vrstica je precej cenejša in tudi lažja. Edino slabo stran ima v tem, da je zaradi majhne specifične teže njeno sidranje oteženo pri strojni napeljavi vodil.

LJUBLJANA — Na seji centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije so razpravljali o intereseh samoupravnih skupnosti. Rečeno je bilo, da ustvarjajo nove oblike, starih pa ne ukinja; proces odmiranja države ostaja vedno širše odprt. Pri tem je Boštjan Markič modro pripomnil: Res črvalo pokopujemo, samo pogrebni stroški so preveliki.

TRBOVLJE — Tričlanska komisija, ki jo je imenovalo republiško tajništvo za gospodarstvo je pripravilo po večmesečnem delu poročilo o napakah, nesolidnosti in drugih „zaslugah“ pri izgradnji Termoelektrarne Trbovlje II. Številni spodrsaljaji tujih in domačih proizvajalcev so kasnili z začetkom dela TE Trbovlje II in komisija je ugotovila, da je poleg zvišanja gradbenih stroškov bila povzročena tudi škoda, ki znaša 20 milijonov novih dinarjev. Zaradi „navarije“, ki jo je povzročila nesolidnost poljskega dobavitelja in domačih kontratistov, se je zakasnilo obratovanje elektrarne kar za celo leto.

CERKNICA — Letošnjo pomlad so lovci v slovenskih gozdovih ustrelili precej medvedov. Enega največjih je konec aprila ustrelil na vzhodni Slivnici Stane Šega iz Grahovega pri Cerknici. Medved je meril čez prsi kar 110 cm; zaradi dolge in snežene zime je bil precej mršav.

MARIBOR — V Mariboru so zvišali cene mesa, tako stane od 28. aprila kg pljučne pečenke 35 din, goveje stegno pa od 21 do 25 dinarjev, telečje meso brez kosti 42, s kostmi pa 35 din.

Osebnosti

Krsti: V Slovenski kapeli je bila krščena Andreja Marija Corn, hči Andreja in Ivanke roj. Dimnik. Krstil je g. Jurij Redc. Za botra pa sta bila g. Rudolf Legar in ga. Terezija Novak. — Istotam je bil krščen tudi Jurij Franc Javoršek, sin Antona in Francke roj. Trobec. Krstil je g. Danijel Vrečar; botrovala sta g. Vinko Javoršek in ga. Anica Trobec.

SREBRNA MAŠA g. J. GUŠTINA.

V baziliki presv. Srca (Vélez Sarsfield 1391) je v torek, 19. maja, ob 8 zvečer opravil srebrno mašo g. Jože Guštin. Ob navzočnosti kard. Caggiana so s srebrnomašnikom somaševali 12 argentinskih in 3 slovenski duhovniki. Ceremonija sta bila msgr. Gilardi in policijski kurat Gardella, pridigal pa je buenosaireski pomožni škof Segura. Častno stražo ob oltarju so imeli kadetje, darove pri darovanju pa je prinesla slovenska mladina v narodnih nošah. Maše se je udeležilo veliko domačinov, pa tudi precej naših rojakov. G. Guštin deluje med obojimi.

Po končani maši je bila zakuska v farni dvorani. Jubilanta je najprej pozdravila predstavnica arg. Marijine legije, ki je ves slovenost organizirala in pri kateri je g. Guštin za duhovnega voditelja. V imenu slovenskega dušnega pastirstva je srebrnomašniku čestital g. Jože Škerbec, v imenu slovenske skupnosti v Berazateguiju, kjer je g. Guštin za dušnega pastirja, je pa spregovoril g. Ivan Korošec.

Rojaki so jubilantu zapeli Srebrnomašnik, bod' podraavljen, Marija, skoz' življenje in nekaj narodnih pesmi.

G. Guštin je bil rojen v št. Jerneju 17. aprila 1919. Gimnazijo je študiral v Novem mestu, bogoslovje pa v Ljubljani. V duhovnika ga je posvetil nadškof Šarič na Krki na Koroškem dne 19. maja 1945.

Kaplanoval je najprej v Šmihelu pri Pliberku, nato v škofiji Temuco v Čilu. V Argentino je prišel l. 1953. Kmalu ga je imenoval kard. Copello za svojega kaplana. Po njegovem odhodu v Rim pa je kaplan kard. Caggiana.

Njegov delokrog pa ni samo na škofiji, temveč je še kurat pri policiji, v kadetski šoli in v inštitutu San Miguel.

Srebrnomašniku izreka čestitke tudi Svobodna Slovenija.

BUENOS AIRES

Zavetišče škofa dr. Gregorija Rožmana Blagoslovitev temeljnega kamna

V nedeljo, 24. maja t. l. je bila na zemljišču bodočega zavetišča škofa dr. Gregorija Rožmana slovesna blagoslovitev temeljnega kamna in spominskega križa v spomin 25-letnice zdomstva.

G. g. Jože Guštin je daroval na prostem sv. mašo ter blagoslovil temeljni kamen in spominski križ, ki ga

V OCENO SMO PREJELI

Narte Velikonja: Zanke. Novele. Založba Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu.

Albert Miklavc: Prošnja za jutri. Pevniška zbirka. Založila Mladika, Trst.

je izdelal g. Žerovnik. Lotra sta bila ga. Ivana Žužkova, ki jo je zastopala ga. Pavlina Dobovškova, in g. Jože Musar.

Po cerkveni slovesnosti so govorili zastopniki slovenskih domov in organizacij. Slavnostni govornik je bil g. Marijan Schiffrer, za Zedinjeno Slovenijo pa je govoril predsednik g. Božo Stariha.

Slovesnosti, ki ji je pomagalo še izredno lepo vreme, se je udeležilo veliko število slovenskih rojakov, ki podpirajo zamisel slovenskega zavetišča, zlasti ker je, kakor je bilo povedano, namenjen ne samo slovenskim rojakom v Argentini, temveč z vseh kontinentov.

Pri slovesnosti je sodelovala tudi mladinska godba iz Morona pod vodstvom g. Toneta Skubica, ki je zaigrala slovensko himno in več narodnih pesmi. Čestilo je okusno pripravljeno kosilo, na katerem je ostalo veliko število rojakov, ki so posedeli v prijetnem kramljanju in izmenjavi misli v pozno popoldne.

LANUS

Obisk Družabne pravde. V nedeljo, 24. maja, so se odborniki Družabne pravde udeležili v slovenski cerkvi v Lanusu sv. maše zadušnice za pokojnim predsednikom D. P. Lukom Milharčičem in njegovo pokojno ženo Elizabeto, članico D. P. Sv. maše so se udeležili tudi sorodniki in številni prijatelji pokojnika. Po maši je imel odbor D. P. v prostorih Slovenskega metalurškega podjetja svojo redno sejo. Po seji pa so se odborniki D. P. podali na dom predsednika Maksa Jana, kjer so se poleg njegove družine in sorodnikov zbrali tudi njegovi prijatelji in znanci in mu iskreno čestitali k njegovi petdesetletnici. O delu slavilencev in krščanskem socialnem gibanju v domovini in v zdomstvu (v Italiji, Argentini in še posebej v Sloveniji vasi) so spregovorili ob tej priložnosti rev. Lado Lenček C. M., rev. Štefan Novak in Rudolf Smeru.

Tem čestitkam se pridružuje tudi Svobodna Slovenija ter želi, da bi dobri Bog naklonil našemu izredno delavnemu javnemu delavcu g. Maku Janu še dolgo dovolj moči za nadaljevanje važnega in koristnega javnega dela, ki ga opravlja v zdomstvu.

SAN LUIS

Slavje v sanluškem Lujánu

Letošnje farno žegnanje v župniji Lujanske Matere božje v sanluški provinci, ki jo oskrbuje brata č. gg. Jancz in Tone Ogrin že petnajsto leto, je bilo izreden dogodek. Levji delež in zaslugu imamo prav gotovo Slovenci. Zato je primerno in v naš ponos, da po 25 letih našega prisilnega odhoda iz domovine, ostane zapisano v našem vodilnem tedniku, kako smo po tolikih letih še vedno častno predstavljali po vseh kotih Argentine svojo vero in kulturo, Slovenijo in Slovence.

Če gg. brata Ogrin sta restavriralá notranjišče farne cerkve in preuredila prezbiterij po zahtevah reformirane konzilske liturgije. V retabliju je veliki križ s korpusom naravne velikosti. Delo aktivnega člana naše skupnosti, skulpturista g. Jožeta Žerovnika. Keramika, ki služi retabliju kot ozadje, je delo našega podjetja g. Ernesta Hirschebergerja. Zamisel vsega prezbiterija pa je gg. bratov Ogrin.

Za blagoslovitev prezbiterija in njegove bogoslužnih predmetov sta brata povabila sanluškega škofa poleg številnih duhovnikov, iz Mendoza pa povabila naš mendoški mešani zbor, ki je

ZASUTA USTA

France Balantič

Nekje pokopališče je na hribu, brez križev, rož, grobovi sami in prek razpadlega zidu rumena trta, ki išče luč z ugaslimi rokami.

Ležim v globini tiho, tiho, v dolini mrzcl je večer in pust. Pri meni noč je in mi sveti. Joj, lep je molk s prstjo zasutih ust!

odlično opravil svoje delo po sledečem programu:

Sobota, 9. maja popoldne: Slovesen sprejem škofa msgr. Carlos Maria Cafarata. Pred cerkvijsko zapoje škofu pozdravno pesem.

Isti dan, v soboto, odpotuje zbor v sosednje mesto Quines, ki spada v lujansko župnijo. Mestno gimnazijo z okoli 100 študenti sta ustanovila in jo vodita že 10 let brata Ogrin. Tu ima mendoški zbor, kot vedno pod vodstvom g. prof. Boža Bajuka, nočni koncert v nabit polni dvorani kluba Quinense, s pestrim sporedom. Zbor je žel polno priznanje in hvaležnost občinstva.

V nedeljo, 10. maja, je žegnanjski dan v Lujánu. Zbor poje ob 9 pontifikalno in koncebrirano sveto mašo v nabit polni restavrirani cerkvi. Ob 11 poje slovenske verske pesmi pri sv. maši, ki jo je daroval g. Tone Ogrin. Ob 13 ima v Lujánu v nabit polni farni dvorani in navzočnosti sanluškega škofa koncert s novovitvijo sobotnega programa iz Quinesa.

Po zadnji odpeti pesmi se škof (Nad. na 6. strani)

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

25. maja 1950 — št. 21

OB SLOVENSkih PLAMENICAH

„...Kdaj in kje so zapadni zavezniški jugoslovanski komunisti obljubili, da bodo vse njihove naspornike izročili, še danes ne vem. Sodim, da ni za to kake posebne obljube, nego, da je vsak komandant postopal po svojem preudarku. To sklepam iz tega, ker se v Italiji tako izročanje v masah ni vršilo in kolikor vem, tudi v Nemčiji ne. V Italiji je bilo izročnih več stotin ruskih državljanov in vojakov, da bi pa izročali kake druge narodnosti, ni bilo slišati. Pač pa je bilo nekaj jugoslovanskih ljudi izročnih iz Francije.

Povedal sem že, pa naj še ponovim, da so bili zapadni zavezniški predhodno točno poučeni, kako bodo begunci, ki se bodo umikali pred komunističnimi armadami in bandami proti zapadu. Posebej je bilo vse pravočasno predloženo glede slovenske narodne vojske in posebna predstavnica jim je točno pojasnila, da je bila to samo slovenska protikomunistična obrambna vojska. Nihče, tudi od Angležev prav nihče, ni dajal prav nikakega znaka, ki bi vzbujal sumnje, da bi ti fantje in njihovi sorodniki mogli biti izročeni. Nasprotno, vsak, napram komur koli bi bil jaz omenil tako sumnje, je bil užaljen, kako morem o Angležih kaj takega soditi, ko vendar med njimi živim in delam že več let.

Vse drugo bi bil pričakoval, a prepričan sem bil, da se kaj takega ne bo zgodilo. In nisem bil sam v tem prepričanju. Enostavno nisem srečal zapadnega človeka, ki bi v tem oziru imel kake dvome. Vsek je sodil, da se tisti protikomunistični borci, ki se niso nikdar borili proti zapadnim zaveznikom, kakor je bil to slučaj pri domobrancih in drugih članih slovenske narodne vojske, komunističnim oblastem ne bodo izročali.

Zato pa je bilo razočaranje toliko strašnejše. Zato je bolečina toliko bolj pekoča.

Le Bog Vsevedni ve, zakaj je to dopustil. Dokler živimo pa je naša naloga, da se trudimo in prizadevamo, da bo ta velika nedolžna žrtev slovenskih fantov, njihovih sester in mater in očetov temeljni kamen v zgradbi Njegovih načrtov z našim narodom v bodočnosti...

Mi, kar nas je živih bratov in sester nedolžnih žrtev, pa bodimo častna straža ob njihovih plamenicah in apostoli za sedanjí čas najbolj živo potrebna resnice in snoznanja, da vsako sodelovanje s komunističnim, vsako podpiranje komunističnega in njihovih namenov, vsaka omahljivost v boju proti komunizmu rodi smrtno nesrečo...

(Nad. na 6. strani)

Dr. Miha Krek

Koncertni program v Teatro Colón

Poleg opere in baleta goji intenzivno Teatro Colón tudi instrumentalno glasbo. Za letošnje glasbeno sezono je predviden naslednji spored koncertov.

Buenosaireski filharmonijski orkester, ki ga vodi redno dirigent Pedro Ignacio Calderón, bo imel v Colónu v okviru abonmaja 15 koncertov. Ti bodo vse ponedeljke v juniju, juliju in avgustu ob pol desetih zvečer. Dva koncerta bosta v avgustu tudi na nedeljo, zadnji pa na ponedeljek 14. septembra.

Za ciklus teh koncertov je bil razpisan preteklo dni abonma (parter 11.250, zgornji balkon pa 2.250 pesov). Preostale vstopnice bodo na razpolago 2 dni pred vsakim koncertom.

Kot dirigenti teh koncertov bodo nastopili Simon Blech, Pedro I. Calderón, Washington Castro, naš rojak Drago Marijan Šijanec, Poljak Paul Klecki, Švicar Peter Maag in Felix Prohaska; kot solisti pianisti Perla Brugola, G. Cziffra, Gary Graffman, Mauricio Pollini, Florencia Raitzin in Jorge Zulueta; kot violinista Leon Spierer in Uto Ughi in kot bandeonist Alejandro Barletta.

Na programu teh koncertov so naslednja de. L. M. Arias: Fonosintesis II.; Karl Ph. E. Bach: Koncert v c-duru za orkester; Leonardo Balada:

Koncert za bandonion in orkester (1. izvedba); Béla Bartók (1881—1945), najpomembnejši madžarski skladatelj bližnje preteklosti, zbiratelj ljudske glasbe, ki je veliko prirejal madžarsko, romunsko in slovaško folkloro: Koncerta št. 1 in 2 za klavir in orkester; Ludvig van Beethoven (1770—1827), osrednja glasbena osebnost v preteklem stoletju ne le v Nemčiji, ampak na svetu. Letos je 200-letnica njegovega rojstva in bodo veliko izvajana vsa mojstrova dela v vseh svetovnih glasbenih središčih. Colón bo izvajal vseh njegovih devet simfonij in sicer v avgustu. Beethovneve simfonije bo dirigiral poljski violinist, skladatelj in dirigent Paul Klecki. V 9. koralni simfoniji bodo peli sopranistka Myrtha Garbarini, altistka Tota de Igarzabal, tenor Menasse Hadjes in bas Levon Boghossian ter zbor gledališča Colón, ki ga bo pripravil njegov titularni vodja Romani Gandolfi; Johannes Brahms (1833—1897), Nemeec, eden največjih skladateljev romantične smeri, prireditelj lužiškorsbrških napevov in madžarskih plesov, znan po Nemškem rekviemu in številnih samospelih, veliko izvajan na koncertih: 4. simfonija in 2. koncert za klavir in orkester; Anton Bruckner (1824—1896), Avstrijec, organist na cesarskem dvoru, ro-

mantik, avtor 122 skladb, zvečine cerkvenih: 9. simfonija; Roberto Caamaño, Argentinec, sloviti pianist, več let predsednik Inštituta za cerkveno glasbo in umetniški vodja gledališča Colón: Preludio Adagio y Fuga; Washington Castro, Buenosairesčan, violončelist, dirigent in skladatelj: Simfonična glasba za Ivano Arško; Frédéric Chopin (1810 do 1849), virtuozen pianist in genialni skladatelj klavirske muzike prefinjenih notkturnov, polonez, sonate in mazurk: Koncert št. 2 za klavir in orkester; Claude-Achille Debussy (1862—1918), Francoz, začetnik glasbenega impresionizma, znan po svoji operi Pelléas et Meilande, preludijih in simfoničnih podobah Morje in Uvod v favnovo siesto: Iberia; Antonin Dvořák (1841 do 1904), glavni češki simfonik, avtor 11 oper (Rusalka), cerkvene glasbe, oratorijev, kantat, Slovanskih plesov, Simfonije iz Novega sveta itd.: 4. simfonija; Luis Gianneo, Argentinec: Poema de la Saeta, za sopran in orkester (1. izvedba); Paul Hindemith, Nemeec, težko umljiv skladatelj atonalskega stila: simfonija Slihar Matija, povzeta iz istoimenske opere, opeva delo nemškega slikarja Matije Grünewalda, trodelni oltar v Isenheimu; Zoltán Kodály, svetovno znani madžarski skladatelj naše dobe, prireditelj narodnih plesov, avtor Madžarskega psalma; Variacije o pavu; Franz Liszt (1811—1886), eden naj-

večjih pianistov vseh časov, zadnja leta duhovnik, skladatelj in predhodnik impresionizma in moderne, avtor simfoničnih pesnitev, veliko rapsodij, 2 klavirskih koncertov, tudi dirigent: 1. koncert za klavir in orkester; Gustav Mahler (1860—1911), Čeh, dirigent tudi v Ljubljani, avtor cikla Pesem o zemlji in 10 simfonij, ki terjajo izredno številni orkester: 5. simfonija; Krysztof Penderecki, mlad poljski skladatelj skrajno moderne tehnike, čigar Paseljon po Luku so lani izvajali v Colónu: Capriccio za violn in orkester (1. izvedba); Sergej V. Rahmaninov (1873 do 1943), Rus, poznoromantik, pianist svetovnega slovesa je veliko potoval po svetu in izvajal svoja dela; napisal klavirske koncerte, simfonije, opere, simfonične pesnitve, preludije: Rapsodija na témo Paganinija; P. Sáenz, Argentinec: Plesi (1. izvedba); Franz Schubert (1797—1828), Dunajčan, romantik, v kratkem življenju ogromno napisal: 9 simfonij, komorna dela, mnogo cerkvene glasbe in 600 samospenov: 9. simfonija; Jan Sibelius (1865—1957), največji finski skladatelj, otožno pobarvan in samorastel novoromantik, napisal veliko klavirskih in violin. skladb, samospenov in zborovskih partitvd, 7 simfonij in 11 simfoničnih pesnitev o finski pokrajini, zgodovini in mitolo-

(Nad. na 6. strani)

Slovenska hiša

25-LETNICA

7. junija ob 16

PRAZNIK JUNAKOV

PRED SPOMENIKOM: Polaganje venca po zastopnikih domov in organizacij pred spomenikom junakov.
Pojejo združeni moški zbori.

V DVORANI: Spominska maša z nagovorom msgr. Antona Orecharja — pojejo združeni pevski zbori pod vodstvom g. Jožeta Omahna

NA ODRU: Bežeda pisatelja Karla Mauerja.
NIKOLAJ JELOČNIK: Kri in kamen (pričevanje za junij) — odrska suita.

Gledališki odsek SKA in Slovensko gledališče v Buenos Airesu.

ZEDINJENA SLOVENIJA

Slovinci v Argentini

(Nad. s 5. str.)

dvigne in v navzočnosti zbora povzame besedo in pove poslušalcem o zboru sledeče misli:

„Kaj pred nami so starejši in mlajši ljudje, Slovenci. Med starih so osebe, ki zavzemajo v naši družbi odlična mesta. Tako je dirigent zbora g. Božo Bajuk. Njegova je zasluga, da smo danes tudi mi v Lujanu imeli praznik, kot bi ga sicer ne mogli imeti.“

Tu med nami so agronomi, podjetniki. So mladi ljudje: fantje in dekleta, študentje, naš ponos in naše upanje. Ljudje, ki so se rodili že v Argentini in kot smo slišali in vidimo, gojijo pevsko kulturo domovine njihovih očetov. In to čutenje svojih staršev in njih domovine posredujejo sebi in nam v našo kulturno obogatitev in uživanje.“

Potem se je škof obrnil proti zboru in jih lepo prosil fante in dekleta v zboru, naj še naprej vedno do zadnjih možnosti gojijo slovensko pesem in pripravljajo koncerte povsod po argentinski zemlji, ki je njihova zemlja. S tem kulturnim in verskim delom, s slovensko versko in narodno pesmijo častijo Boga in Device Marijo, bogatijo sebe in oplajajo argentinske poslušalce z nepoznano slovensko kulturo.

S tretjo mislijo pa je povedal in hvaležno priznal argentinskim vernikom, da v njegovi škofiji že preko 20 let odlično dela šest slovenskih duhovnikov, med katerimi sta dva brata Ogrina, ki se v delu za božje kraljestvo v Lujanu Quinesu in Candelariji dejansko izrpujeta.

Kot kronist, ki sem videl in poslušal vse to reči, mi je prišlo na misel: Vi starejši veste, da dobro delate. Mislim na, da se premalo zavedate, kako veliko je to delo. Škof ga je pravilno ocenil v govoru. Zato je tako prosil, da vztrajate v tem delu: za poznanje Slovenije, Slovencev, mladine slovenskih staršev in obhajevanje — to mi je namreč že več mlajših intelektualcev izrazilo, — komunistom tu in doma v posmehovanje in zaničevanje, nam samim pa, kot rečeno v hudo škodo? —

PRISPEVAJTE V TISKOVNI SKLAD SVOB. SLOVENIJE!

KONCERTI V TEATRO COLON

(Nad. s 5 str.)

giji: Koncert za violino in orkester ter 5. simfonija; Richard Strauss (1864 do 1949), nemški operni in simfonični skladatelj, zelo izvajan na koncertih, avtor oper Kavalir z rožo, Molčeca ženska, Ženska brez sence (letos v Colonu), Saloma, in simfoničnih pesnitev Smrt in poveličanje, Tako je govoril Zaratustra, Domača simfonija, Alpska simfonija. Letos na sporedu simfonični pesnitvi Till Eulenspiegel in Don Juan; Anton von Webern (1883—1945), Avstrijec, skrajni pristaš dodekafonizma, avtor komornih del in samospovov: Pet skladb za orkester; Weindberger, Čeh: Polka in fuga iz opere Dudaš švanda; Juan C. Zorzi, Argentinec: Variaciones enigmáticas.

V preteklem aprilu je isti orkester odigral v Colonu na večernih koncertih vseh 5 Beethovnovih klavirskih koncertov. Dirigiral je Jorge Fontenla, kot pianist je pa nastopil znani Friedrich Gulda.

V maju sta bila dva koncerta. Obkrat je dirigiral naslovni dirigent Pedro I. Calderón, kot solista pianista pa sta bila Horacio Azcarate in Sylvia Kersenbaum.

V septembru bo vodil orkester Francesco Mander, enkrat s flautistom Severinom Gazzelonijem, drugič pa s pianistko Lauro de Russo.

MENDOZA

Pravljina igra „Kresniček“

Vsaka otroška prireditev običajno privabi v naš dom največ obiskovalcev. Saj je za stare in mlade, za očka in mamico, za brata in sestrico, za strica in tetko, za vsakega, ki ima v srcu količnik toplino, vsak nastop naših najmlajših zares prisrčen in iskren užitek, kadar otroci s toliko vnmemo, s takšnim veseljem, z vsem navdušenjem in z vso svojo „ustvarjalno“ silo nastopajo na odru, posebno še v petju in igrinah.

Vsak otroški nastop je tudi barometer našega slovenskega prizadevanja in čustvovanja v emigraciji!

Višek takega izraza smo letos v Mendozii doživeli na prvo majniško nedeljo v Slovenskem domu.

Č. s. Metodija Oevirk, ki je pred meseci prišla med nami na obisk k svojem in smo se od nje poslovili na prejšnjo „Markovo nedeljo“ ob naši pesmi, n. m. je s svoje strani poklonila v slovo dragoceno darilo. (Na naš oter je postavila pravljino snevoigro „Kresniček“, ki jo je uprabil Radovan Gebec in so jo igrali naši najmlajši in najmanjši iz šolskega tečaja sv. Cirila in Metoda in nekaj naraščajnci.

Č. sestra, ki se je v kratkih mesecih svojega bivanja med nami s tolikšno ljubeznijo posvetila našim otrokom, je med njimi odkrila predragocene darove in talente revskega glasu ter nam igralsko in pevsko pripravila omenjeno snevoigro, tako da bi z zgortovljenim uspehom lahko šla preko vsakega odra. Saj nismo verjeli lastnim ušesom, kako so ti mladi „igralci“ obvladali svoje vloge in „samospve“ vsi po vrsti, zlasti pa seveda one deklice, ki so peke glavne vloge. Z izredno spretnostjo so se naučile povezovati dramsko igrano s petjem, nikdar ni bilo onaziti poudarjanja enega elementa na škodo drugega. Tudi smo spoznali v mladih sedelavkah mladostne glasovne darove, ki nam obetajo za bodočnost okrepitev našega revskega zbora. Bog daj, da bi teh svojih talentov ne zamarile in jih z navdušenjem posvečale naši slovenski pesmi.

Na klaviru je vso snevoigro spremljal Marko Bajuk ml., ki mu kot pianistu moramo predvsem v pohvalo priznati njegovo „diskretno“ spremljavo petja, kajti zelo rado se dogaja, da ima v takih primerih pred očmi le svojo vlogo pri klaviru in premalo upošteva svojo nalogo „spremljave“ petja. V našem primeru pa je bilo njegovo igranje s petjem v pravilni uranosti in podrejenosti.

Č. s. Metodija je odšla. Vsi pa smo čutili, da nam je v svoji poklicni gorečnosti do malih otrok pustila v Mendozii poleg lepega spomina tudi plamenček svojega srca, za kar smo ji vsi z iskreno hvaležnostjo zaklicali: „Bog plačaj!“

V oktobru in novembru bo orkester igral v okviru argentinskega društva skladateljev.

Orkester gledališča Colón bo pripravil koncert v petek, 21. avgusta, pod taktirko Petra Valenti Costa, Moskovski filharmonični orkester pa v nedeljo, 23. junija, z dirigentom Kirilom Kondrašinom. 4 koncerte bo priredil v Colonu tudi Izraelski filharmonični orkester in sicer prve dni septembra. Dirigiral bo Zubin Mehta.

Pomembne koncerte v Colonu organizira tudi buenosaireška Asociación Wagneriana. V nedeljo 9. in v ponedeljek 10. avgusta bo Berliner Konzertchor dajal prelepo Beethovnovi Misso solemnisi. Dirigent bo Fritz Weisse. V nedeljo, 4. in v ponedeljek 5. oktobra bo na sporedu Haendlov oratorij Samson. Dirigiral bo Theodore Egel. Isti dirigent bo dirigiral simfonično-vokalne koncerte tudi na nedelji in ponedeljka, 11., 12., 18. in 19. oktobra. Na prvih dveh koncertih bo Kodalyjev Psalmus Hungaricus in Bartókova Cantata Profana, na zadnjih dveh pa Haydnova Maša na čast sv. Cecilije z Buenosaireskim filharmoničnim orkestrom in zborom Wagneriane.

Camerata Bariloche je nastopila 25. aprila, v sredo, 26. avgusta, bo pa imela samostojen recital izredna nemška sopranistka Elisabeth Schwarzkopf.

V sklopu abonmaja za 8 nastopov je 11. in 19. aprila koncertiral pianist

SLOVENC I P O S V E T U

NEMCIJA — Baden

Krst — lep dogodek

Zaradi znanih verskih razmer v Sloveniji (ki pa jih oblasti sistematično zanikajo), je vedno več otrok, ki niso krščeni. Tako Slovenci v inozemstvu vedno znova doživijo, da prosijo za zakrament sv. krsta večji otroci in tudi odrasli. V takem primeru se more prizadeti lepo pripraviti in sam izpovedati vero ter narediti krstne obljube. V Neckarelzu je bila tako sprejeta v Cerkev dvanajstletna Vesna Škerlak, ki je naslednji dan, na belo nedeljo, prešla tudi prvo sveto obhajilo.

Franc Cesar umrl

V Diepenbeeku je umrl starosta Slovencev v Belgiji in verjetno po vsej zapadni Evropi g. Franc Cesar, star 94 let. Pokojnik se je rodil v Sevnici. Ko je imel 16 let, je odšel na Madžarsko, kjer se je poročil z blago gospo Rozo. Pozneje je 19 let delal v nemških rudnikih. Leta 1923 se je nastanil v Belgiji. Imel je deset otrok. V rudniku je delal 46 let, a v svojem dolgem življenju ni vedel, kaj je bolezen.

Med obema vojnama je bil g. Cesar važna oseba v društvenem življenju Slovencev v Belgiji. Čeprav se nikoli ni vrnil v domovino, je ostal zaveden Slovenec. Bil je naročnik slovenskih knjig in časopisov. Bil je zaveden katoliški mož. Še pri 80 letih se je vozil s kolesom 12 km daleč k slovenski maši v Waterschei.

Zaslужil je, da si ga vzamemo za zgled, in ga ohranimo v lepem spominu.

SVICA

Nova slovenska „misija“

V Churu so z letošnjim letom ustanovili posamezne „misije“ ali dušna pastirstva za razne narode. Tako so do tega čina prišli tudi Slovenci. Novoustanovljena slovenska misija obsega

SDO in SFZ organizirata obisk v od 18. do 22. junija. Prijave odborom do 14. junija.

Seja športnih referentov SDO in SFZ bo 2. junija ob 19. v Slovenski hiši.

vse področje Zürich. Dušni pastir je s tem imenovanjem prejel vse pravice, ki jih imajo župniki, slovenska verska skupnost pa značaj samostojne župnije. Sedež ostane, kot doslej, v Zürichu.

OBVESTILA

NEDELJA, 31. maja 1970:

V zavodu Don Bosca v Ramos Mejia Telovska procesija.

Ob 16.30 v Slovenski kapeli skupna sv. maša Zveze slovenskih mater in žena.

Družinska nedelja v Slomškovem domu.

V Slomškovem domu po procesiji sv. Rešnjega Telesa na razpolago domače kosilo.

V Slovenskem domu v Berazategui: kolone. Predvali bomo tudi film mladinskega dne. Pomarančni ples! Začetek ob 13.

TOREK, 2. junija 1970:

V Slovenski hiši ob 20 seja Zveze šolskih odborov.

SOBOTA, 6. junija 1970:

Na Pristavi bo ob 16 sestanek mladine do 15. leta. Na sporedu tudi lepi filmi.

NEDELJA, 7. junija 1970:

V Slovenski hiši spominska prosta-va ob 16.

V našem domu ima g. dr. Berce po maši predavanje za fante in može, ki ima naslov: Čuvajmo naše zdravje. K predavanju vabi Ženski odsek Našega doma.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Prihod pisatelja Karla Mauerja, častnega gosta Zedinjene Slovenije v okviru 25-letnice, je določen za petek, 5. junija, ob 8.50 na Ezeizi. Polet št. 205, Pan-American. Prosimo rojake, katerim je mogoče, da se udeležijo sprejema slovenskega pisatelja na letališču.

Zedinjena Slovenija priredi skupaj z SDO, SFZ in SKAD prosvetni večer v mali dvorani Slovenske hiše v soboto, 6. junija, ob 20. Predavatelj g. pisatelj Mauer. Tema: Misli ob 25-letnici. Seja medorganizacijskega sveta bo 29. maja ob 20 v društvenih prostorih.

Iščemo

spodobnega moža za službo kot

“MAITRE”

v odlični restavraciji v San Isidro. Po možnosti z znanjem nemščine ali angleščine. Starost 30 do 50 let.

Plača po dogovoru.

Javiti se na telefon 743-7486 ali na uredništvo lista.

SDO — SFZ
SLOVENSKA VAS

PONOVITEV

BARCLAY
ROŽNI VENEC
Drama v petih slikah

Režija: MAKS JAN
Scena: SLAVKO REVEN

SLOVENSKI DOM V CARAPACHAYU
NEDELJA, 31. maja ob 16

SLOVENSKA HRANILNICA z. z. o. z.

Bartolomé Mitre 97

Ramos Mejia

T. E. 658-6574

Uradne ure: torek, četrtek, sobota od 16 do 20

Opozorjamo vse člane na življenjsko zavarovanje. — Informacije v zadržni pisarni v uradnih urah.

Predno vzamete posojilo ali kupite na obroke, se oglasite pri nas.

Če hočete denar varno in dobro naložiti, ga vložite v Slov. hranilnico

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stam

Director: Tone Mizerit

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 996.221

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1970:
za Argentino \$ 2.900.— Pri pošiljanje
po pošti \$ 8.000.—; ZDA in Kanada
13 USA dolarjev; za Evropo pa 18
USA dolarjev za pošiljanje z avionsko
pošto. — Evropa, ZDA in Kanada in
pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol.
Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados
Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7218

Dr. FRANC KNAVS
ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital
T. E. 35-2271

Uradne ure od 17—20

Na telefonu tudi dopoldne (10—12)

Luján, Ate. Brown 100

T. E. 105 ali 516

V petek in soboto od 9—13

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL
CASCANTE
Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

špecialist za ortopedijo in
travmatologijo

Ordinira v torek, četrtek in sobota
od 17 do 20

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed.
Zahtevajte določitev ure na tele-
fonu 49-5855

Dr. Tone Žužek

ADVOKAT

Uraduje od 17.30 do 19.30 ure.

Ponedeljek, sredo, petek.

Lavalle 2331, p. 5, of. 10

T. E. 47-4852